

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (trzecia izba)

z dnia 9 września 2015 r. *

Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Światowy rynek kineskopów do telewizorów i monitorów komputerowych — Decyzja stwierdzająca naruszenie art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG — Porozumienia i uzgodnione praktyki w dziedzinie cen, podziału rynków, zdolności i produkcji — Dowód uczestnictwa w kartelu — Jednolite i ciągłe naruszenie — Możliwość przypisania naruszenia — Wspólna kontrola — Grzywny — Nieograniczone prawo orzekania

W sprawie T-104/13

Toshiba Corp., z siedzibą w Tokio (Japonia), reprezentowana przez J. MacLennan, solicitor, J. Jourdana, A. Schulza i P. Berghe'a, adwokatów,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez A. Biolana, V. Bottkę oraz M. Kellerbauera, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot żądanie stwierdzenia nieważności decyzji Komisji C(2012) 8839 final z dnia 5 grudnia 2012 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/39.437 – Kineskopy do telewizorów i monitorów komputerowych), w zakresie w jakim dotyczy ona skarżącej, a także tytułem pomocniczym – żądanie uchylenia lub obniżenia kwoty grzywny, która została na nią nałożona,

SĄD (trzecia izba),

w składzie: S. Papasavvas (sprawozdawca), prezes, N.J. Forwood i E. Bieliūnas, sędziowie,

sekretarz: J. Weychert, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 11 listopada 2014 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: angielski.

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

Skarżąca i odnośny produkt

- 1 Skarżąca, Toshiba Corp., jest światowym przedsiębiorstwem, które wytwarza i sprzedaje produkty elektroniczne i elektryczne, w tym monitory kineskopowe (zwane dalej „CRT”).
- 2 CRT jest szklaną próżniową tubą zawierającą działło elektronowe oraz ekran luminescencyjny, wyposażoną zwykle w wewnętrzne lub zewnętrzne urządzenie służące do przyspieszania i zmiany kierunku ruchu elektronów. Gdy elektrony wystrzelone przez działło elektronowe docierają do ekranu luminescencyjnego, wytwarzane jest światło i powstaje obraz na ekranie. W okresie zaistnienia okoliczności faktycznych istniały dwa typy CRT, mianowicie kolorowe kineskopy stosowane w monitorach komputerowych (colour display tubes, zwane dalej „CDT”) oraz kolorowe kineskopy stosowane w telewizorach (colour picture tubes, zwane dalej „CPT”). CDT i CPT są indywidualnymi elementami składowymi, które są montowane razem z obudową oraz innymi podzespołami niezbędnymi do wytworzenia kolorowego monitora komputerowego lub telewizora. Mogą występować w różnych wielkościach (małej, średniej, dużej i bardzo dużej), wyrażonych w calach.
- 3 Skarżąca brała udział w produkcji i sprzedaży CRT, zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem swych spółek zależnych, mianowicie [poufne]¹, [poufne], [poufne] i [poufne], działających w Europie, w Azji i w Ameryce Północnej. [poufne], mająca siedzibę w [poufne] i należąca w całości do [poufne], była gałęzią europejską prowadzącą działalność w dziedzinie podzespołów elektronicznych skarżącej, jak również jej wyłącznym dystrybutorem w zakresie CDT i CPT w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) w okresie od 1995 r. do dnia 31 marca 2003 r.
- 4 W dniu 31 marca 2003 r. skarżąca przeniosła całą swą działalność w dziedzinie CRT na wspólne przedsiębiorstwo, Matsushita Toshiba Picture Display Co. Ltd (zwane dalej „MTPD”), utworzone wspólnie z Matsushita Electric Industrial Co. Ltd (zwaną dalej „MEI”). MTPD należała w 64,5% do MEI i w 35,5% do skarżącej aż do dnia 31 marca 2007 r., kiedy to skarżąca przeniosła swój udział na MEI, tak że MTPD została spółką w pełni zależną od MEI i zmieniła swą firmę na MT Picture Display Co. Ltd. Co się tyczy MEI, w dniu 1 października 2008 r. zmieniła swą firmę na Panasonic Corp.

Postępowanie administracyjne

- 5 Niniejsze postępowanie zostało wszczęte na podstawie wniosku o zwolnienie z grzywny, w rozumieniu obwieszczenia Komisji w sprawie zwalniania z grzywien i zmniejszania grzywien w sprawach kartelowych (Dz.U. 2006, C 298, s. 17), złożonego w dniu 23 marca 2007 r. przez Chunghwa Picture Tubes Co. Ltd.
- 6 Samsung SDI Co. Ltd, Samsung SDI Germany GmbH, Samsung SDI (Malaysia) Berhad (zwane dalej łącznie „Samsungiem SDI”), MEI, Koninklijke Philips Electronics NV (zwaną dalej „Philipsem”) oraz Thomson SA złożyły wnioski o złagodzenie sankcji zgodnie z komunikatem, o którym mowa w pkt 5 powyżej.
- 7 W dniu 23 listopada 2009 r. Komisja Wspólnot Europejskich przyjęła pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, które skierowała do skarżącej, a także do Chunghwa Picture Tubes Co. Ltd, Chunghwa Picture Tubes (Malaysia) Sdn. Bhd, CPTF Optonics Co. Ltd (zwanych dalej łącznie „Chunghwą”),

¹ — Dane poufne utajnione.

Samsunga SDI, Philipsa, LG Electronics, Inc. (zwanej dalej „LGE”), PT LG Electronics Indonesia Ltd, LG Electronics European Holding BV, Thomsona, Panasonic, [poufne], [poufne] i MTPD, a w dniach 26 i 27 maja 2010 r. przeprowadziła przesłuchanie (zwane dalej „przesłuchaniem”), w którym uczestniczyli wszyscy adresaci tego pisma.

- 8 Pismami z dnia 2 lipca 2010 r. Panasonic i skarżąca przekazali dodatkowe uwagi oraz przedstawili dowody dotyczące kwestii decydującego wpływu wywieranego podobno przez nie na zachowanie rynkowe MTPD.
- 9 Pismem z dnia 14 grudnia 2010 r. skarżąca potwierdziła zawarty w jej uwagach z dnia 2 lipca 2010 r. wniosek o uzyskanie dostępu do uwag przedstawionych przez Panasonic w toku przesłuchania, jak również do każdego nowego dowodu dołączonego do akt sprawy od chwili wystosowania pisma w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 10 Pismem z dnia 22 grudnia 2010 r. Komisja wysłała do Panasonic i do skarżącej omówienie okoliczności faktycznych dotyczące dodatkowych dowodów, na których Komisja zamierzała się oprzeć w razie potrzeby, by stwierdzić, że ponosiły one solidarną odpowiedzialność za karę nałożoną ewentualnie na MTPD z tytułu jej uczestnictwa w całym kartelu.
- 11 Pismem funkcjonariusza ds. przesłuchań z dnia 19 stycznia 2011 r. Komisja odrzuciła wnioski skarżącej z dnia 14 i 23 grudnia 2010 r. o uzyskanie dostępu do odpowiedzi innych przedsiębiorstw na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 12 Pismem z dnia 4 lutego 2011 r. skarżąca odpowiedziała na omówienie okoliczności faktycznych wysłane przez Komisję.
- 13 Pismem z dnia 4 marca 2011 r. Komisja skierowała między innymi do skarżącej żądanie udzielenia informacji zgodnie z art. 18 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2003 z dnia 16 grudnia 2002 r. w sprawie wprowadzenia w życie reguł konkurencji ustanowionych w art. [101 TFUE] i [102 TFUE] (Dz.U. 2003, L 1, s. 1), w którym wezwała ją do przekazania informacji na temat wielkości jej sprzedaży oraz jej całkowitego obrotu.

Zaskarżona decyzja

- 14 W decyzji C(2012) 8839 final z dnia 5 grudnia 2012 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/39.437 – Kineskopy do telewizorów i monitorów komputerowych) (zwanej dalej „zaskarżoną decyzją”) Komisja stwierdziła, że główni światowi producenci CRT naruszyli art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG (zwanego dalej „porozumieniem EOG”), uczestnicząc w dwóch odrębnych naruszeniach, z których każde stanowiło jednolite i ciągłe naruszenie. Wspomniane naruszenia dotyczyły, po pierwsze, rynku CDT (zwane dalej „kartelem CDT”), a po drugie rynku CPT (zwane dalej „kartelem CPT”). Miały one miejsce odpowiednio od dnia 24 października 1996 r. do dnia 14 marca 2006 r. i od dnia 3 grudnia 1997 r. do dnia 15 listopada 2006 r. i polegały na porozumieniach i uzgodnionych praktykach między producentami CRT, których celem było ustalanie cen, podział rynków i klientów poprzez przydzielanie wielkości sprzedaży, klientów i udziałów w rynku, a także ograniczanie produkcji, wymiana poufnych informacji handlowych oraz kontrolowanie realizacji porozumień o znamionach zмовy.
- 15 Co się tyczy kartelu CPT, który jako jedyny jest objęty niniejszą skargą, Komisja uznała, że uczestnicy uzgodnili ceny docelowe lub ceny minimalne CPT różnych rozmiarów, że usiłowali utrzymać różnicę cen między identycznymi produktami sprzedawanymi w Europie i w Azji oraz skrupulatnie kontrolowali porozumienia taryfowe. Zawarli też porozumienia określające, który producent zakomunikuje któremu klientowi daną podwyżkę cen. Ponadto producenci CPT uzgodnili wysokość swych udziałów w rynku oraz porozumieli się co do skoordynowanych ograniczeń produkcji, aby

zmniejszyć nadwyżkę podaży i zwiększyć lub utrzymać ceny. Poza tym wymieniali poufne informacje handlowe dotyczące przewidzianej produkcji i zdolności, planowanej i dokonanej sprzedaży, przewidywań dotyczących przyszłych zamówień, taryf oraz strategii cenowej, ogólnych warunków sprzedaży, klientów, jak również negocjowania z klientami cen i wielkości sprzedaży.

- 16 W motywach 123 i 124 zaskarżonej decyzji Komisja wskazała, że po upływie początkowego okresu, w ciągu którego CPT były przedmiotem dyskusji w ramach tych samych spotkań co spotkania dotyczące CDT, od jesieni 1998 r. regularne wielostronne spotkania nazywane „CPT glass meetings” zaczęto organizować początkowo w Azji (zwane dalej „azjatyckimi spotkaniami w sprawie szkła”) między azjatyckimi przedsiębiorstwami tworzącymi jądro kartelu, mianowicie między Chunghwą, Samsungiem SDI, [poufne], [poufne] i LGE, i to co miesiąc lub co kwartał, do których to spotkań doszły częste kontakty dwustronne oraz wymiana informacji między światowymi producentami. Następnie poczynając od 1999 r. azjatyckie przedsiębiorstwa podjęły starania w celu rozszerzenia kręgu członków kartelu, aby objąć nim wszystkich głównych producentów azjatyckich, jak również producentów europejskich. Tym samym dołączyli do nich [poufne], MEI, Philips, Thomson oraz skarżąca. Uczestnictwo przedsiębiorstw europejskich, Philipsa i Thomsona, zostało udowodnione w wyniku wszczęcia wiosną 1999 r. w Europie postępowania antydumpingowego dotyczącego przywozu azjatyckich 14-calowych CPT. Odtąd dowody świadczą również o odbyciu spotkań w sprawie szkła (zwanych dalej „spotkaniami w sprawie szkła”) w Europie (zwanych dalej „europejskimi spotkaniami w sprawie szkła”). Ponadto w latach 2002–2003 zmieniła się forma azjatyckich spotkań w sprawie szkła i zaczęto je wówczas organizować w ramach dwóch platform przeznaczonych dla producentów CPT z siedzibą w Azji i obejmujących po pierwsze spotkania między Samsungiem SDI, MTPD oraz grupą LG Philips Displays (zwaną dalej „grupą LPD”, w miejsce LGE i Philipsa, które zbyły jej swą działalność w dziedzinie CPT), zwane „SML”, które to spotkania dotyczyły głównie CPT średnich i bardzo dużych rozmiarów, a po drugie spotkania w Azji Południowo-Wschodniej między Samsungiem SDI, grupą LPD, MTPD, Chunghwą i [poufne], zwane „ASEAN”, dotyczące głównie CPT małych i średnich rozmiarów.
- 17 Komisja wskazała, że chociaż europejskie spotkania w sprawie szkła dotyczące CPT zostały podobno zorganizowane i przeprowadzone w oderwaniu od spotkań w Azji, spółki zależne tych samych przedsiębiorstw oraz, okazjonalnie, ci sami współpracownicy uczestniczyli w spotkaniach z konkurentami zarówno w Europie, jak i w Azji. Komisja stwierdziła więc, że europejskie spotkania w sprawie szkła oraz azjatyckie spotkania w sprawie szkła były wzajemnie ze sobą powiązane, w zakresie w jakim zajmowano się na nich tymi samymi tematami i wymieniano się w ich trakcie informacjami tego samego rodzaju, i to pomimo faktu, iż dokumenty w aktach sprawy nie opisywały istnienia wspólnej centralnej organizacji. Z treści zaskarżonej decyzji wynika w tym względzie, że europejskie spotkania w sprawie szkła były przedłużeniem azjatyckich spotkań w sprawie szkła i koncentrowały się one w szczególności na warunkach rynkowych i cenach w Europie, podczas gdy kontakty utrzymywane w ramach kartelu w Azji miały charakter światowy, w związku z czym dotyczyły też Europy. Ponadto porozumienia dotyczące rynku europejskiego zostały zawarte w ramach spotkań, które odbyły się zarówno w Europie, jak i w Azji, zaś stosowane ceny były objęte regularną kontrolą, zważywszy, że ceny azjatyckie były wykorzystywane jako wskaźniki przy badaniu poziomu cen europejskich.
- 18 Wreszcie, co się tyczy udziału skarżącej w kartelu CPT, po pierwsze Komisja stwierdziła, że skarżąca uczestniczyła w nim bezpośrednio, utrzymując w okresie od dnia 16 maja 2000 r. do dnia 11 kwietnia 2002 r. kontakty dwustronne z większością przedsiębiorstw stanowiących jądro rzeczonoego kartelu, w ramach których to kontaktów prowadzone były dyskusje tego samego rodzaju co dyskusje podczas niektórych spotkań w sprawie szkła, a także uczestnicząc poczynając od dnia 12 kwietnia 2002 r. w niektórych wspomnianych spotkaniach w sprawie szkła. Po drugie Komisja wskazała, że poczynając od dnia 1 kwietnia 2003 r. MTPD, na którą MEI i skarżąca wywierały decydujący wpływ, kontynuowała nieprzerwanie swoje uczestnictwo w kartelu CPT, wymieniając się dotyczącymi jej poufnymi informacjami handlowymi podczas spotkań dwustronnych z przedsiębiorstwami uczestniczącymi w europejskich spotkaniach w sprawie szkła, jak również uczestnicząc w spotkaniach

SML i ASEAN, mających zasięg światowy i odbywających się w Azji. W konsekwencji Komisja uznała na tej podstawie, że skarżąca odpowiadała po pierwsze za naruszenie popełnione bezpośrednio przez nią samą przed utworzeniem MTPD, a po drugie solidarnie z Panasonikiem za naruszenie popełnione przez MTPD po utworzeniu tej ostatniej.

- 19 Przy ustalaniu wysokości grzywny nałożonej na skarżącą Komisja oparła się na wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1/2003 (Dz.U. 2006, C 210, s. 2, zwanych dalej „wytycznymi z 2006 r.”).
- 20 Przede wszystkim w celu ustalenia kwoty podstawowej grzywny Komisja uznała, że aby określić wartość sprzedaży towarów mających związek z naruszeniem w rozumieniu pkt 13 wytycznych z 2006 r., należało wziąć pod uwagę średnią roczną wartość „rzeczywistej” sprzedaży w ciągu całego okresu istnienia kartelu CPT, składającą się po pierwsze ze sprzedaży związanej z CPT sprzedawanymi bezpośrednio klientom znajdującym się w EOG przez jednego z adresatów zaskarżonej decyzji (zwanej dalej „sprzedażą bezpośrednią w EOG”), a po drugie ze sprzedaży związanej z CPT, które były montowane w ramach tej samej grupy w produkcie końcowym i następnie sprzedawane przez jednego z adresatów zaskarżonej decyzji klientom znajdującym się w EOG (zwanej dalej „sprzedażą bezpośrednią w EOG w ramach produktów przetworzonych”). Zgodnie z motywami 1021, 1026 i 1029 rzeczonej decyzji pierwsza „rzeczywista” sprzedaż CPT – sprzedawanych samodzielnie lub montowanych w produktach końcowych – odpowiadała sprzedaży w EOG w okresie istnienia kartelu CPT dokonanej przez jednego z adresatów zaskarżonej decyzji na rzecz klienta zewnętrznego. Komisja nie uwzględniła natomiast „sprzedaży pośredniej” odpowiadającej wartości CPT sprzedanych przez jednego z adresatów zaskarżonej decyzji klientom znajdującym się poza EOG, którzy montowali je następnie w produktach końcowych, które sprzedawali w EOG.
- 21 Komisja wskazała ponadto, że Panasonic i skarżąca brali udział w kartelu CPT przed utworzeniem MTPD i że uczestniczyli w nim w dalszym ciągu za pośrednictwem MTPD po jej utworzeniu. Komisja uznała więc, że nawet jeśli nie było przerwy w uczestnictwie skarżącej w kartelu CPT, należało odróżnić dwa okresy celem obliczenia kwoty nałożonych na nią grzywien, mianowicie po pierwsze okres przed utworzeniem MTPD, za który Panasonic i skarżąca odpowiadają indywidualnie ze względu na ich bezpośredni udział w kartelu CPT, a po drugie okres po utworzeniu MTPD, za który Panasonic i skarżąca ponoszą odpowiedzialność solidarną z MTPD. Jeśli chodzi o okres przed utworzeniem MTPD, Komisja uwzględniła średnią wartość „rzeczywistej” indywidualnej sprzedaży spółek dominujących, zaś w odniesieniu do okresu po jej utworzeniu Komisja uwzględniła wartość sprzedaży MTPD, aby odzwierciedlić siłę ekonomiczną tego przedsiębiorstwa. Ta ostatnia sprzedaż obejmowała zarówno sprzedaż bezpośrednią w EOG dokonaną przez MTPD, jak i sprzedaż bezpośrednią w EOG w ramach produktów przetworzonych między MTPD z jednej strony a Panasonikiem i skarżącą z drugiej strony.
- 22 Co się tyczy wartości sprzedaży wykorzystanej do obliczenia kwoty dodatkowej zawartej w kwocie podstawowej, przypisanej przez Komisję każdej ze spółek dominujących MTPD, Komisja ustaliła ją, uwzględniając nie tylko średnią roczną wartość sprzedaży indywidualnej CPT dokonanej przez każdą spółkę dominującą przed utworzeniem MTPD, ale również część sprzedaży CPT dokonanej przez tę ostatnią, odpowiadającą liczbie akcji posiadanych w jej kapitale przez każdą spółkę dominującą.
- 23 Komisja stwierdziła w tym względzie, że zważywszy na wagę naruszenia, część wartości sprzedaży, jaką należało uwzględnić przy obliczaniu kwoty podstawowej, odpowiadała w przypadku wszystkich odnośnych przedsiębiorstw 18%, jeśli chodzi o kartel CPT, i 19%, jeśli chodzi o kartel CDT, pomnożonym przez czas trwania udziału każdego z nich w naruszeniu, na zasadzie proporcjonalności i zaokrąglając do miesiąca w dół. Ponadto niezależnie od czasu trwania udziału przedsiębiorstw w kartelu CPT i w celu odstraszenia ich od uczestnictwa w horyzontalnych porozumieniach w sprawie ustalania cen i podziału rynków Komisja zawarła w kwocie podstawowej grzywny, którą miała nałożyć na Panasonica i na skarżącą, kwotę dodatkową wynikającą ze współczynnika 18% zastosowanego do wartości sprzedaży związanej z kartelem CPT.

- 24 Ponadto Komisja uznała, że w odniesieniu do skarżącej nie występowały okoliczności obciążające ani okoliczności łagodzące, które uzasadniałyby dostosowanie kwoty podstawowej.
- 25 Wreszcie z uwagi na fakt, iż Komisja uznała, że obroty skarżącej były szczególnie wysokie i wykraczały poza towary objęte naruszeniem, instytucja ta zastosowała mnożnik służący zapewnieniu skutku odstraszającego w wysokości 10% kwoty grzywny nałożonej na skarżącą.
- 26 Artykuły 1 i 2 sentencji zaskarżonej decyzji mają następujące brzmienie:

„Artykuł 1

[...]

2 Następujące przedsiębiorstwa naruszyły art. 101 [...] TFUE i art. 53 porozumienia EOG, uczestnicząc w wymienionych okresach w jednolitym i ciągłym zespole porozumień i uzgodnionych praktyk w sektorze [CPT]:

[...]

c) Panasonic [...] od dnia 15 lipca 1999 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.

d) Toshiba [...] od dnia 16 maja 2000 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.

e) [MTPD] od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.

[...]

Artykuł 2

[...]

2. W związku z naruszeniem, o którym mowa w art. 1 [ust.] 2, nałożone zostają następujące grzywny:

[...]

f) Panasonic [...]: 157 478 000 [EUR];

g) Toshiba [...]: 28 048 000 [EUR];

h) Panasonic [...], Toshiba [...] i [MTPD], odpowiedzialne solidarnie: 86 738 000 [EUR];

i) Panasonic [...] i [MTPD], odpowiedzialne solidarnie: 7 885 000 [EUR];

[...]”.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 27 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 20 lutego 2013 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.
- 28 Ze względu na zmianę składu izb Sądu sędzia sprawozdawca został przydzielony do trzeciej izby, której w rezultacie przekazana została niniejsza sprawa.

- 29 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (trzecia izba) zarządził otwarcie ustnego etapu postępowania i w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu postępowania przed Sądem z dnia 2 maja 1991 r. zadał stronom pewne pytania. Strony zastosowały się do żądań Sądu w wyznaczonych terminach.
- 30 Na rozprawie w dniu 11 listopada 2014 r. wysłuchano wystąpień stron i ich odpowiedzi na pytania Sądu. Podczas tej rozprawy Sąd postanowił wezwać strony do złożenia ewentualnych uwag na temat wyroku Trybunału z dnia 12 listopada 2014 r. *Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja* (C-580/12 P, Zb.Orz.) w terminie dziesięciu dni od dnia jego ogłoszenia. Termin ten został przedłużony do dnia 28 listopada 2014 r. dla Komisji na jej wniosek.
- 31 W pismach złożonych w sekretariacie Sądu, odpowiednio w dniach 21 i 28 listopada 2014 r., skarżąca i Komisja zastosowały się do tego żądania.
- 32 Ustny etap postępowania został zamknięty w dniu 5 grudnia 2014 r.
- 33 Postanowieniem z dnia 26 maja 2015 r. Sąd zarządził otwarcie procedury ustnej na nowo na podstawie art. 62 regulaminu postępowania z dnia 2 maja 1991 r.
- 34 W ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu postępowania z dnia 2 maja 1991 r. Sąd wezwał strony do złożenia ewentualnych uwag na temat opinii rzecznika generalnego M. Watheleta w sprawie *InnoLux/Komisja* (C-231/14 P, Zb.Orz.). Strony zastosowały się do tego żądania w wyznaczonym terminie. Strony przedstawiły następnie swe uwagi na temat odpowiedzi przekazanych w ramach rzeczowego środka organizacji postępowania, a w szczególności na temat obliczenia i kwoty grzywien.
- 35 Ustny etap postępowania został zamknięty w dniu 10 lipca 2015 r.
- 36 Skarżąca wnosi do Sądu o:
- stwierdzenie nieważności art. 1 ust. 2 lit. d) zaskarżonej decyzji;
 - stwierdzenie nieważności art. 1 ust. 2 lit. e) zaskarżonej decyzji;
 - stwierdzenie nieważności art. 2 ust. 2 lit. g) zaskarżonej decyzji lub, tytułem żądania ewentualnego, obniżenie grzywny do kwoty, jaką Sąd uzna za właściwą;
 - stwierdzenie nieważności art. 2 ust. 2 lit. h) zaskarżonej decyzji lub, tytułem żądania ewentualnego, stwierdzenie nieważności tego przepisu w zakresie, w jakim skarżąca została uznana za odpowiedzialną solidarnie lub, tytułem żądania ewentualnego, obniżenie grzywny do kwoty, jaką Sąd uzna za właściwą;
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 37 Komisja wnosi do Sądu o:
- oddalenie skargi;
 - obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

- 38 W ramach żądań pierwszego i drugiego skarżąca zmierza przede wszystkim do stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonej decyzji, a w ramach żądań trzeciego i czwartego zmierza ona pomocniczo do uchylecia lub obniżenia kwoty grzywny nałożonej na nią w tej decyzji.
- 39 Przede wszystkim należy zbadać żądania pierwsze i drugie, zmierzające do stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonej decyzji.

W przedmiocie żądań głównych zmierzających do stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonej decyzji

- 40 Skarżąca podnosi pięć zarzutów na poparcie tych żądań. Zarzuty pierwszy, drugi i trzeci są oparte na błędach zawartych w zaskarżonej decyzji, jako że Komisja stwierdziła w niej, iż skarżąca była odpowiedzialna za naruszenie popełnione w okresach od dnia 16 maja 2000 r. do dnia 11 kwietnia 2002 r., od dnia 12 kwietnia 2002 r. do dnia 31 marca 2003 r. i od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r. Zarzut czwarty oparty jest na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji, jako że Komisja uznała w niej, iż skarżąca była solidarnie odpowiedzialna za udział MTPD w naruszeniu popełnionym w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r. Zarzut piąty, podniesiony pomocniczo, jest oparty na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji, ponieważ Komisja stwierdziła w niej, że MTPD była odpowiedzialna za udział w naruszeniu popełnionym w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.
- 41 Należy zbadać wpierw zarzut pierwszy, następnie zarzuty drugi, czwarty i trzeci, a na koniec zarzut piąty.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji, jako że Komisja stwierdziła w niej, iż skarżąca była odpowiedzialna za naruszenie popełnione w okresie od dnia 16 maja 2000 r. do dnia 11 kwietnia 2002 r.

- 42 Zarzut ten dzieli się na cztery części. Część pierwsza oparta jest na naruszeniu prawa do obrony, ponieważ skarżąca nie została wysłuchana w kwestii daty, którą Komisja uwzględniła jako datę jej domniemywanego przystąpienia do zarzucanego kartelu. Części druga i trzecia oparte są na błędach w ocenie dotyczących zakwalifikowania niektórych spotkań dwustronnych jako spotkań składających się na jednolite i ciągłe naruszenie. Zarzut czwarty oparty jest na naruszeniu zasady równego traktowania, jako że Komisja zastosowała różne wymogi dowodowe, aby wykluczyć udział innego przedsiębiorstwa, [*poufne*], w kartelu CPT, i to pomimo udziału tego przedsiębiorstwa w niektórych spotkaniach dwustronnych w Europie, jak również w europejskich spotkaniach w sprawie szkła w tym samym okresie co skarżąca.
- 43 Należy zbadać wpierw łącznie części drugą i trzecią.
- 44 W ramach drugiej części zarzutu pierwszego skarżąca utrzymuje, że zakładając nawet, iż Sąd uzna, że spotkanie w dniu 16 maja 2000 r., w którym wzięły udział skarżąca i Philips, miało antykonkurencyjny cel, nie składało się ono na jednolite i ciągłe naruszenie stwierdzone w zaskarżonej decyzji.
- 45 W ramach części trzeciej skarżąca podnosi, że żaden z pozostałych dwustronnych kontaktów stwierdzonych przez Komisję w zaskarżonej decyzji, które były sporadyczne i bez związku między sobą, nie miał cech spotkań w sprawie szkła, które podobno odbywały się w tym samym okresie, ani nie zawierał informacji na temat porozumień zawartych podczas spotkań kartelu.

- 46 Należy zaznaczyć, że bezsporne jest dla stron, iż skarżąca nie brała udziału ani w azjatyckich spotkaniach w sprawie szkła w latach 1997–2002, ani w europejskich spotkaniach w sprawie szkła w latach 1999–2005, lecz że w okresie od dnia 16 maja 2000 r. do dnia 11 kwietnia 2002 r. nawiązała dziewięć kontaktów dwustronnych, głównie z trzema uczestnikami rzeczonych spotkań, mianowicie z Samsungiem SDI, jeśli chodzi o azjatyckie spotkania w sprawie szkła, i z Thomsonem oraz Philipsem, jeśli chodzi o europejskie spotkania w sprawie szkła. Skarżąca twierdzi, że zakładając nawet, iż wspomniane kontakty doprowadziły do antykonkurencyjnego zachowania ze strony przedsiębiorstw uczestniczących, żaden dowód nie wskazuje na to, że przy okazji tych kontaktów została ona poinformowana o zarzucanym jednolitym i ciągłym naruszeniu, tak by można było uznać, że uczestniczyła w nim od wiosny 2000 r.
- 47 Skarżąca twierdzi w tym względzie, że w motywach 126, 274, 279, 287, 313, 502 i 686 zaskarżonej decyzji Komisja oparła się na dowodach sprzed daty uznanej za datę przystąpienia skarżącej do kartelu CPT, to jest sprzed dnia 16 maja 2000 r., wśród których były dowody niewymienione w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, i stwierdziła na ich podstawie po pierwsze, że skarżąca wiedziała o istnieniu spotkań w sprawie szkła, a po drugie że jej strategia przewidywała udział w tych spotkaniach w drodze kontaktów dwustronnych. Ponadto dowody, na których Komisja oparła się, by uznać, że skarżąca została poinformowana o istnieniu kartelu CPT przez konkurenta, mianowicie przez [poufne], który uczestniczył w spotkaniach w sprawie szkła, były zbyt pośrednie i ogólne, podczas gdy próby podejmowane podobno przez jej konkurentów celem nakłonienia jej do udziału w rzeczonym kartelu dotyczyły [poufne].
- 48 Z pism stron wynika, że nie są one zgodne co do wartości dowodowej dowodów, które Komisja uwzględniła w zaskarżanej decyzji, by uznać po pierwsze, że skarżąca wiedziała o antykonkurencyjnych zachowaniach planowanych lub wprowadzonych w życie przez uczestników azjatyckich i europejskich spotkań w sprawie szkła, jak również o wspólnych celach przez nich realizowanych lub że mogła rozsądnie je przewidzieć i była gotowa zaakceptować wynikające stąd ryzyko, a po drugie że skarżąca zamierzała przyczynić się swym zachowaniem do realizacji tych samych celów.
- 49 Należy przypomnieć, że zważywszy na charakter omawianych naruszeń, jak również na charakter i stopień surowości związanych z nimi sankcji, zasada domniemania niewinności wynikająca między innymi z art. 48 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz z art. 6 ust. 2 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., stosuje się w szczególności do postępowań dotyczących naruszeń reguł konkurencji mających zastosowanie do przedsiębiorstw, które to postępowania mogą prowadzić do wymierzenia grzywnien lub okresowych kar pieniężnych (zob. wyrok Sądu z dnia 10 października 2014 r. Soliver/Komisja, T-68/09, Zb.Orz., pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 50 Z powyższego wynika po pierwsze, że Komisja ma obowiązek przedstawić dowody pozwalające wykazać w sposób wymagany prawem zaistnienie okoliczności faktycznych składających się na naruszenie art. 101 TFUE (wyroki Trybunału: z dnia 17 grudnia 1998 r. Baustahlgewerbe/Komisja, C-185/95 P, Rec. s. I-8417, pkt 58; z dnia 8 lipca 1999 r. Komisja/Anic Participazioni, C-49/92 P, Rec. s. I-4125, pkt 86), a po drugie, że jeżeli sąd ma wątpliwości, to należy je rozpatrywać na korzyść przedsiębiorstwa będącego adresatem decyzji stwierdzającej takie naruszenie (zob. wyrok Sądu z dnia 24 marca 2011 r. Kaimer i in./Komisja, T-379/06, niepublikowany w Zbiorze, pkt 47 i przytoczone tam orzecznictwo). W tych ramach na Komisji ciąży w szczególności obowiązek ustalenia wszystkich okoliczności pozwalających na stwierdzenie udziału danego przedsiębiorstwa w takim naruszeniu oraz jego odpowiedzialności za poszczególne zachowania składające się na nie (ww. wyrok Komisja/Anic Participazioni, pkt 86). Wynika stąd, że udział przedsiębiorstwa w kartelu nie może opierać się na spekulacjach bazujących na niedokładnych informacjach (zob. ww. w pkt 49 wyrok Soliver/Komisja, pkt 58 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 51 Należy więc sprawdzić, czy dowody uwzględnione przez Komisję w zaskarżonej decyzji są wystarczająco wiarygodne, dokładne i spójne, by uzasadnić silne przekonanie, że skarżąca uczestniczyła w kartelu CPT.
- 52 Należy przypomnieć w tym względzie, że istnienie jednolitego i ciągłego naruszenia nie oznacza koniecznie, że danemu przedsiębiorstwu uczestniczącemu w tym lub innym elemencie składowym tego naruszenia można przypisać odpowiedzialność za całe naruszenie. Komisja musi jeszcze wykazać, że owo przedsiębiorstwo wiedziało o działaniach antykonkurencyjnych pozostałych przedsiębiorstw na poziomie europejskim lub że mogło rozsądnie je przewidzieć. Sama identyczność pomiędzy celem porozumienia, w którym uczestniczyło przedsiębiorstwo, a celem całego kartelu nie wystarczy, by przypisać temu przedsiębiorstwu uczestnictwo w całości kartelu. Artykuł 101 ust. 1 TFUE nie znajduje bowiem zastosowania, jeżeli brak jest zgodnego oświadczenia woli zainteresowanych stron (zob. ww. w pkt 49 wyrok Soliver/Komisja, pkt 62 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 53 Dlatego też dopiero w chwili, gdy przedsiębiorstwo uczestniczące w porozumieniu dowiedziało się lub powinno było się dowiedzieć, że w ten sposób przystępuje do całego kartelu, jego uczestnictwo w owym porozumieniu może stanowić wyraz jego przystąpienia do całego tego kartelu (wyroki Sądu: z dnia 20 marca 2002 r. Sigma Technologie/Komisja, T-28/99, Rec. s. II-1845, pkt 45; z dnia 16 listopada 2011 r. Low & Bonar i Bonar Technical Fabrics/Komisja, T-59/06, niepublikowany w Zbiorze, pkt 61; z dnia 30 listopada 2011 r. Quinn Barlo i in./Komisja, T-208/06, Zb.Orz. s. II-7953, pkt 144). Innymi słowy należy wykazać, że dane przedsiębiorstwo zamierzało przyczynić się swoim zachowaniem do osiągnięcia wspólnych celów realizowanych przez ogół uczestników oraz że było świadome zachowań o znamionach naruszenia, planowanych lub wprowadzonych w życie przez inne przedsiębiorstwa w dążeniu do tych samych celów, lub że mogło je rozsądnie przewidzieć i było gotowe zaakceptować wynikające z nich ryzyko (zob. ww. w pkt 49 wyrok Soliver/Komisja, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 54 Dane przedsiębiorstwo powinno zatem znać ogólny zakres i podstawowe cechy całego kartelu (zob. ww. w pkt 49 wyrok Soliver/Komisja, pkt 64 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 55 Wynika stąd, że aby wykazać uczestnictwo skarżącej w jednolitym i ciągłym naruszeniu związanym z CPT, Komisja nie może poprzestać na udowodnieniu antykonkurencyjnego charakteru kontaktów nawiązanych między skarżącą i jej konkurentami w okresie od dnia 16 marca 2000 r. do dnia 11 kwietnia 2002 r., ale powinna również wykazać, że skarżąca wiedziała lub że można było rozsądnie założyć, że wiedziała, po pierwsze, o fakcie, iż kontakty wpisywały się w całościowy plan i miały przyczynić się do osiągnięcia celu realizowanego przez cały kartel, a po drugie o ogólnym zakresie i podstawowych cechach tego kartelu.
- 56 Jak podnosi bowiem skarżąca i jak zostało przypomniane w pkt 52 powyżej, w braku poszlak wskazujących na to, że skarżąca wiedziała o istnieniu lub o treści porozumień i praktyk uzgodnionych podczas spotkań w sprawie szkła, sama identyczność pomiędzy celem spotkań, w których skarżąca uczestniczyła, a celem całego kartelu CPT, jak również fakt, iż utrzymywała ona kontakty z przedsiębiorstwami, których uczestnictwo we wspomnianym kartelu zostało wykazane, nie wystarczą do udowodnienia, że skarżąca wiedziała o tym kartelu (wyrok Sądu z dnia 15 marca 2000 r. Cimenteries CBR i in./Komisja, T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 i T-104/95, Rec. s. II-491, pkt 4112).
- 57 W konsekwencji należy zbadać, czy dowody wymienione przez Komisję w zaskarżonej decyzji pozwalają wykazać, że skarżąca w dniu jej domniemywanego przystąpienia do kartelu CPT, to jest w dniu 16 maja 2000 r., wiedziała lub faktycznie została poinformowana przez swych konkurentów o istnieniu kartelu CPT i że zamierzała przyczynić się swym zachowaniem do osiągnięcia wspólnych celów realizowanych przez wszystkich uczestników wspomnianego kartelu.

- 58 W tym względzie celem poparcia stwierdzenia, zgodnie z którym pomimo faktu, iż skarżąca nie uczestniczyła w spotkaniach w sprawie szkła przed kwietniem 2002 r., była ona pośrednio informowana o kartelu CPT przez niektórych konkurentów (motywy 313, 498–500, 502, 511, 546 i 686 zaskarżonej decyzji), którzy próbowali skłonić ją do uczestnictwa w tym kartelu (motywy 502 i 511 zaskarżonej decyzji), z decyzji tej wynika, że Komisja odsyła do dowodów wymienionych w motywach 264–270, 273, 274, 278, 279, 287 i 502 tej decyzji, jak również do oświadczeń złożonych przez podmioty wnoszące o złagodzenie sankcji, zawartych w motywach 126 (przypis nr 176) i 549–552.
- 59 Po pierwsze, bez potrzeby zajęcia stanowiska w kwestii, czy Komisja słusznie oparła się na dowodach sprzed daty domniemywanego przystąpienia skarżącej do kartelu CPT, by wykazać, że skarżąca wiedziała w tym momencie o jego istnieniu lub o zachowaniach o znamionach naruszenia planowanych lub wprowadzonych w życie przez uczestniczące przedsiębiorstwa lub że mogła je rozsądnie przewidzieć, wystarczy stwierdzić, że z wyjątkiem spotkania w dniu 14 stycznia 1998 r., w którym skarżąca wzięła udział, wspomniane dowody dotyczą [poufne], a nie skarżącej.
- 60 Wbrew bowiem stwierdzeniu zawartemu w motywie 502 zaskarżonej decyzji i jak wynika z motywów 273 i 279 tej decyzji oraz jak słusznie podnosi skarżąca, starania podjęte w pierwszych latach istnienia kartelu CPT, mianowicie w latach 1998–1999, przez inne przedsiębiorstwa uczestniczące w kartelu, w tym przez [poufne], celem nakłonienia pozostałych przedsiębiorstw do uczestniczenia w nim dotyczyły również [poufne], a nie skarżącej. Tymczasem poza wymienionymi w motywach 69 i 926 zaskarżonej decyzji okolicznościami, że po pierwsze skarżąca była mniejszościowym akcjonariuszem posiadającym 20–30% akcji tego wspólnego przedsiębiorstwa utworzonego razem z [poufne], [poufne] i [poufne], a po drugie przedsiębiorstwo to również uczestniczyło w kartelu CPT, Komisja nie wykazała w rzeczonyj decyzji żadnego związku między skarżącą a [poufne]. Chociaż Komisja skierowała pismo w sprawie przedstawienia zarzutów również do [poufne], należy zaznaczyć w tym względzie, że ta ostatnia nie była adresatem zaskarżonej decyzji. Ponadto jak podnosi skarżąca, z zaskarżonej decyzji nie wynika, że Komisja przypisała jej zachowanie [poufne]. Komisja wyróżniła bowiem w tej decyzji te dwa podmioty.
- 61 Wynika stąd, że bezskuteczny jest argument Komisji, zgodnie z którym podczas spotkania w dniu 20 października 1999 r. przedstawiciel [poufne] działał w imieniu całej grupy, gdy poinformował o zamiarze „przeniesienia [przez skarżącą] w 2001 r. linii 33 cali z jej fabryki w Japonii do Indonezji”. Takie stwierdzenie nie figuruje zresztą w zaskarżonej decyzji, w której Komisja poprzestaje na wskazaniu, że podczas tego spotkania [poufne] poinformowała Chunghwę o postępie w zakresie podwyżek cen jej 14- i 20-calowych CPT dla określonych klientów.
- 62 Po drugie fragmenty sprawozdań ze spotkań w dniach 10 i 20 maja 1999 r. i w dniu 23 kwietnia 1999 r., wspomniane w motywie 279 zaskarżonej decyzji, jak również fragmenty sprawozdania ze spotkania w dniu 21 września 1999 r., zawarte w motywie 287 tej decyzji, wskazują na zwykły zamiar uczestników kartelu CPT nawiązania kontaktu z [poufne], z którą [poufne] utrzymywała regularne kontakty. Poza tym wbrew stwierdzeniom zawartym w motywie 280 zaskarżonej decyzji oświadczenie przedstawiciela [poufne] złożone podczas spotkania w dniu 23 sierpnia 1999 r., zgodnie z którym miał on zamiar zorganizować spotkanie z personelem kierowniczym najwyższego szczebla w „Toshibie”, aby przekonać ich do respektowania uzgodnionej podwyżki cen, nie dotyczyło skarżącej, ale [poufne]. Oświadczenie to zostało bowiem przytoczone w rubryce w sprawozdaniu z rzeczonyj spotkania, zatytułowanej [poufne], która wspomina o opóźnieniu we wprowadzeniu w życie podwyżki cen w Indonezji. Fakt, iż przedsiębiorstwo, którego dotyczy to oświadczenie, nie było skarżącą, jest spójne z zadaniem powierzonym [poufne], polegającym na przekazywaniu [poufne] aktualnych informacji dotyczących rynku właściwego.
- 63 Tak więc wbrew wnioskowi Komisji zawartym w motywach 280 i 995 zaskarżonej decyzji dowody te nie pozwalają wykazać, że skarżąca faktycznie była informowana przez [poufne] o kartelu CPT.

- 64 Co się tyczy spotkania w dniu 14 stycznia 1998 r., o którym mowa w przypisie nr 169 zaskarżonej decyzji i które zostało opisane w przypisie nr 131 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, podczas którego to spotkania wiceprezes skarżącej proponował, by przedsiębiorstwa uczestniczące w spotkaniach kartelu CDT wysłały przedstawicieli do Japonii, Korei i na Tajwan celem nawiązania dwustronnych kontaktów z przedsiębiorstwami japońskimi, które nie uczestniczyły w spotkaniach w sprawie szkła, należy zaznaczyć, że owo spotkanie dotyczyło wyłącznie CDT, a zatem odnosiło się do innego kartelu. W motywach 649–656 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła bowiem, że pomimo związków istniejących między kartelem CPT i kartelem CDT cały zbiór porozumień lub uzgodnionych praktyk związanych z nimi stanowił dwa odrębne jednolite i ciągłe naruszenia. Ponadto jak skarżąca podnosi w replice, odniesienia do „CPT” w sprawozdaniu z omawianego spotkania dotyczą „Chunghwa Picture Tubes”, która wzięła udział w tym spotkaniu. W tych okolicznościach, i bez konieczności zajęcia stanowiska w kwestii domniemywanej niedopuszczalności tego dowodu ze względu na to, że nie został on przywołany w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów w odniesieniu do kartelu CPT, Komisja nie mogła oprzeć się na rzeczonym sprawozdaniu, by uznać w motywie 502 zaskarżonej decyzji, że strategia skarżącej przewidywała udział w kartelu CPT dzięki kontaktom dwustronnym, ani że w związku z tym wiedziała ona o istnieniu kartelu CPT.
- 65 Ponadto wbrew twierdzeniom Komisji i ustaleniom zawartym w zaskarżonej decyzji fakt, iż podczas niektórych spotkań w sprawie szkła, mianowicie w szczególności podczas spotkań w dniach 7 marca, 10 i 20 maja, 23 sierpnia, 21 września i 20 października 1999 r., jak również w dniach 20 marca i 20 listopada 2001 r. wspomniano o poufnych danych handlowych dotyczących wielkości sprzedaży, zdolności produkcyjnych oraz cen stosowanych przez skarżącą, nie wystarczy, by uznać, że skarżąca wiedziała o istnieniu kartelu CPT i że miała zamiar przyczynić się do osiągnięcia celów realizowanych przez ów kartel. Ponadto Komisja nie wykazała, że dane wymieniane przez uczestników tych spotkań były danymi dotyczącymi skarżącej i że odniesienia do „TSB” zawarte w sprawozdaniach, na których Komisja oparła się, by udowodnić uczestnictwo skarżącej w kartelu CPT, dotyczyły jej, a nie [poufne].
- 66 Należy zaznaczyć w tym względzie, że okoliczność, iż akronimy odpowiadające firmom różnych spółek, takie jak „TSB”, [poufne] lub [poufne], były czasem używane w tych samych sprawozdaniach, nie wystarczy, by uznać, że uczestnicy starali się dokonać systematycznego rozróżnienia między skarżącą i [poufne]. Nawiązania te należy bowiem odczytywać w ich kontekście. Należy jednak stwierdzić, że sprawozdania ze spotkań w dniach 7 marca, 21 września i 10 maja 1999 r. nawiązują do producentów telewizorów mających siedzibę w Azji Południowo-Wschodniej, którzy byli klientami [poufne], co jest spójne z motywem 279 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym podczas azjatyckiego spotkania w sprawie szkła w dniu 21 czerwca 1999 r. uczestnicy zbadali podwyżki cen, nawiązując też do niej i do Aiwa, której była największym dostawcą.
- 67 Ponadto oświadczenie przedstawiciela [poufne], złożone podczas spotkania w dniu 6 marca 2000 r. z [poufne], przytoczone w motywie 330 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym „TSB na pewno zastosuje się, jeśli GSM postanowi podnieść swe ceny”, nie może być rozumiane jako dotyczące skarżącej, ponieważ trudno jest sobie wyobrazić, że strategia przedsiębiorstwa, w którym posiada ona mniejszościowy udział, wpływa na politykę cenową przyjętą przez nią lub że – co jeszcze mniej prawdopodobne – ją wiąże. Poza tym z odpowiedzi skarżącej na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów wynika, że [poufne] określała swe ceny w autonomiczny sposób i że jej pracownicy nie mieli uprawnień decyzyjnych poza nią. Oprócz tego sam fakt, iż [poufne] postanowiła dostosować się do ewentualnej uzgodnionej podwyżki cen zaplanowanej podczas spotkań w sprawie szkła, nie pozwala uznać, że poinformowała o tym skarżącą. Wreszcie wzmianka, zgodnie z którą „siedziba japońska” planowała przenieść niektóre linie produkcyjne do swych fabryk w Tajlandii lub w Indonezji, nie dowodzi też, że skarżąca była informowana o planowanych lub wprowadzonych w życie praktykach antykonkurencyjnych i o celach realizowanych przez uczestników kartelu CPT, w tym przez Chunghwę.

- 68 Po trzecie Komisja nie twierdzi też w zaskarżonej decyzji, że [poufne] poinformowała skarżącą w jakikolwiek sposób o istnieniu kartelu CPT lub o celach realizowanych przez uczestników tego kartelu.
- 69 Po czwarte, zakładając nawet, iż – jak stwierdziła Komisja w motywie 287 zaskarżonej decyzji – można by uznać, że skarżąca wiedziała o spotkaniach kartelu CPT, żadna okoliczność nie dowodzi tego, iż zamierzała ona przyczynić się swym zachowaniem do osiągnięcia wspólnych celów realizowanych przez wszystkich uczestników wspomnianego kartelu.
- 70 Wbrew temu co Komisja twierdzi w swych pismach, fragment notatki sporządzonej przez pracownika Chunghwy podczas spotkania w sprawie szkła w dniu 21 września 1999 r., relacjonujący to, co pracownik [poufne] powiedział w odniesieniu do pisma wysłanego przez skarżącą („japońską siedzibę TSB”) do [poufne] z prośbą o nieuczestniczenie w spotkaniach w sprawie szkła, nie dowodzi w tym względzie, że skarżąca postanowiła właśnie nie uczestniczyć w rzeczonych spotkaniach i nie pozwala uznać, podobnie jak uczynił Sąd w wyroku z dnia 6 marca 2012 r. UPM-Kymmene/Komisja (T-53/06), że wiedziała ona o istnieniu kartelu CPT i że zamierzała przyczynić się do osiągnięcia celów realizowanych przez uczestników tego kartelu. Jak podnosi skarżąca, przeciwnie ów fragment dowodzi raczej, że nie chciała ona, by [poufne] uczestniczyła w spotkaniach w sprawie szkła.
- 71 Po piąte, wbrew wnioskowi Komisji zawartym w motywach 498, 499 i 995 zaskarżonej decyzji, z oświadczeń złożonych ustnie przez trzy podmioty wnoszące o złagodzenie sankcji, uznanych w motywie 126 rzeczony decyzji za „spójne dowody na uczestnictwo skarżącej [w kartelu CPT] od wiosny 2000 r.” i wspomnianych w przypisie 176 do tego motywu, nie wynika też, że chociaż skarżąca rzadko brała udział w wielostronnych spotkaniach, był ona zasadniczo informowana o ich wyniku przez [poufne].
- 72 Poza tym że twierdzenie to ma ogólny charakter, w pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że oświadczenie złożone ustnie przez Chunghwę w dniu 28 listopada 2007 r. nawiązuje do [poufne], jako uczestniczki spotkań dwustronnych, a nie do skarżącej. Zgodnie z tym oświadczeniem niektóre przedsiębiorstwa uczestniczyły w spotkaniach dwustronnych z przedsiębiorstwami biorącymi udział w spotkaniach w sprawie szkła, co pozwalało tym ostatnim na wymianę poufnych informacji handlowych dotyczących przedsiębiorstw, które w nich nie uczestniczyły, jak również na objęcie tych przedsiębiorstw dyskusjami w sprawie cen i produkcji. Chunghwa wspomina w tym względzie w rzeczonym oświadczeniu o trzech spotkaniach między przedsiębiorstwami uczestniczącymi w kartelu CPT, które odbyły się w dniu 25 listopada 1996 r. oraz w dniach 23 sierpnia i 27 października 1999 r., podczas których postanowiono nawiązać kontakt z nieuczestniczącymi przedsiębiorstwami. Należy jednak przypomnieć, że – jak zostało stwierdzone w pkt 62 powyżej – sprawozdanie ze spotkania w dniu 23 sierpnia 1999 r., o którym mowa w motywach 279 i 280 zaskarżonej decyzji, dotyczyło [poufne], a nie skarżącej. Podobnie zgodnie z motywem 291 zaskarżonej decyzji uczestnicy spotkania w dniu 27 października 1999 r. zbadali szczegółowo zaktualizowane statuty przedsiębiorstw, wśród których znalazła się [poufne], podczas gdy skarżąca nie została tam wymieniona.
- 73 W drugiej kolejności w późniejszym oświadczeniu złożonym ustnie w dniu 16 marca 2009 r. Chunghwa poprzestaje na wskazaniu, że skarżąca uczestniczyła w spotkaniach dwustronnych i wielostronnych. Jednakże ze wspomnianego oświadczenia nie wynika, czy nazwa „Toshiba” odnosi się jedynie do siedziby, a zatem do skarżącej, czy też do innych podmiotów prawnych, takich jak [poufne]. Tak więc kwestia, czy domniemywany udział „Toshiby” w spotkaniach „grupy”, tak samo jak w spotkaniach dwustronnych, odnosi się do skarżącej, nie jest dostatecznie jasna.
- 74 W trzeciej kolejności w oświadczenie złożonym ustnie w dniu 13 lutego 2008 r., do którego odnosi się motyw 550 zaskarżonej decyzji, Samsung SDI opisuje spotkanie w dniu 24 listopada 1998 r. między Samsungiem SDI, LGE i [poufne], podczas którego to ostatnie przedsiębiorstwo zaprosiło

„Tosummita/Toshibę” do wzięcia w nim udziału, a ta ostatnia uczestniczyła regularnie w spotkaniach tego rodzaju. Tymczasem jak przyznała Komisja w motywie 273 zaskarżonej decyzji i jak wynika z tego oświadczenia, ów podmiot nawiązywał do [poufne], a nie do skarżącej.

- 75 Ponadto wbrew temu, co twierdzi Komisja w motywie 550 zaskarżonej decyzji, opierając się na oświadczeniu ustnym Samsunga SDI z dnia 12 marca 2009 r, [poufne] była bliska [poufne], ponieważ zawarła z nią, a nie ze skarżącą, umowę o pomocy technicznej.
- 76 Wreszcie twierdzenie Samsunga SDI zawarte w jego oświadczeniu ustnym z dnia 20 czerwca 2008 r. i zgodnie z którym skarżąca była zasadniczo informowana przez [poufne], nie jest wystarczająco uzasadnione. Ponadto zważywszy na jego pośredni charakter, ten dowód, który pochodzi od przedsiębiorstwa innego niż przedsiębiorstwo, które podobno informowało skarżącą, nie wystarczy, by stwierdzić, że skarżąca wiedziała o istnieniu kartelu CPT.
- 77 Wynika stąd, że – wbrew temu, co Komisja stwierdziła w motywach 548 i 552 zaskarżonej decyzji – wspomniane ustne oświadczenia nie potwierdzają uczestnictwa skarżącej w kartelu CPT, w związku z czym nie można ich traktować w tym względzie jako elementów stanowiących poparcie dowodów pochodzących z okresu naruszenia (zob. podobnie wyroki Sądu: z dnia 8 lipca 2004 r. JFE Engineering i in./Komisja, T-67/00, T-68/00, T-71/00 i T-78/00, Zb.Orz. s. II-2501, pkt 219, z dnia 25 października 2005 r. Groupe Danone/Komisja, T-38/02, Zb.Orz. s. II-4407, pkt 285). Komisja przyznaje zresztą w swych pismach, że wspomniane ustne oświadczenia nie dostarczają żadnych szczegółów dotyczących spotkań dwustronnych, podczas których skarżąca była informowana przez [poufne] o porozumieniach i uzgodnionych praktykach zaplanowanych podczas spotkań w sprawie szkła.
- 78 W świetle powyższego należy uznać, że z dowodów, rozpatrywanych zarówno indywidualnie, jak i łącznie, na których Komisja oparła się w celu udowodnienia, że skarżąca wiedziała o istnieniu lub o treści kartelu CPT przed kwietniem 2002 r., wynika, że nie zostało wykazane w sposób wymagany prawem, iż skarżąca wiedziała lub została faktycznie poinformowana o istnieniu całego kartelu CPT przez jej konkurentów i że zamierzała przyczynić się swym zachowaniem do osiągnięcia wspólnych celów realizowanych przez wszystkich uczestników wspomnianego kartelu. W tych okolicznościach w żadnym razie nie zachodzi konieczność zbadania kwestii antykonkurencyjnego charakteru kontaktów dwustronnych i ich ewentualnego związku z kartelem CPT (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 4 lipca 2013 r., Komisja/Aalberts Industries i in., C-287/11 P, Zb.Orz., pkt 62, 63).
- 79 W konsekwencji w niniejszej sprawie należy uwzględnić części drugą i trzecią zarzutu pierwszego, a zatem zarzut pierwszy w całości, bez potrzeby zajęcia stanowiska w kwestii naruszenia prawa do obrony oraz zasady równego traktowania, które podniesiono na poparcie części pierwszej i czwartej tego zarzutu.

W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji, jako że Komisja stwierdza w niej, iż skarżąca była odpowiedzialna za naruszenie popełnione w okresie od dnia 12 kwietnia 2002 r. do dnia 31 marca 2003 r.

- 80 Zarzut ten dzieli się na dwie części oparte po pierwsze na braku kompetencji Komisji do stwierdzenia naruszenia w rozumieniu art. 101 TFUE, a po drugie na błędzie związanym ze stwierdzeniem, że skarżąca uczestniczyła w jednolitym i ciągłym naruszeniu.
- 81 W ramach części pierwszej skarżąca podnosi, że nie mogła zostać uznana za odpowiedzialną za naruszenie ze względu na jej udział w spotkaniach SML, ponieważ Komisja nie wykazała po pierwsze, że porozumienia zawarte lub zaplanowane podczas tych spotkań zostały wprowadzone w życie w EOG, a po drugie że owe porozumienia miały natychmiastowy, istotny i przewidywalny wpływ na

rynek EOG w wyniku sprzedaży produktów przetworzonych. Ponadto skarżąca podnosi naruszenie prawa do obrony, ponieważ nie miała ona okazji zajęcia stanowiska w kwestii tego ostatniego twierdzenia Komisji.

- 82 W ramach części drugiej skarżąca twierdzi, że Komisja popełniła błąd, gdy uznała, że skarżąca była odpowiedzialna za jednolite i ciągłe naruszenie ze względu na jej udział w czterech spotkaniach SML, które miały miejsce w Azji w dniach 12 kwietnia, 27 maja i 6 grudnia 2002 r., jak również w dniu 10 lutego 2003 r. i w których wzięły udział Samsung SDI oraz grupa LPD. Skarżąca podnosi w tym względzie, że Komisja błędnie połączyła działania objęte czterema różnymi grupami spotkań, mianowicie spotkaniami SML, spotkaniami ASEAN, azjatyckimi spotkaniami w sprawie szkła i europejskimi spotkaniami w sprawie szkła, w jednolite i ciągłe naruszenie, pomimo braku dowodu świadczącego o istnieniu całościowego planu przewidującego realizację jednego celu gospodarczego i pomimo tego, że owe grupy spotkań nie były wystarczająco komplementarne i wzajemnie ze sobą powiązane. Skarżąca podnosi dodatkowo, że nie mogła zostać uznana za odpowiedzialną za całe porozumienie, ponieważ nie wiedziała o jego istnieniu i nie miała zamiaru przyczynić się do jego realizacji poprzez swój udział w spotkaniach SML.
- 83 Należy w pierwszej kolejności zbadać drugą część niniejszego zarzutu, a w szczególności kwestię, czy Komisja słusznie przyjęła, że skarżąca uczestniczyła w jednolitym i ciągłym naruszeniu ze względu na jej udział w czterech spotkaniach SML w okresie od dnia 12 kwietnia 2002 r. do dnia 10 lutego 2003 r. Z motywu 313 zaskarżonej decyzji wynika w tym względzie, że w kwietniu 2002 r. skarżąca zaczęła regularnie uczestniczyć w spotkaniach, korzystając ze swych własnych środków, i że dowody dotyczące tych kontaktów wskazywały, że były one utrzymywane w celu dostarczania jej zaktualizowanych informacji i zaangażowania jej w ewolucję oraz przyszłe projekty w dziedzinie zdolności, sprzedaży i cen w skali światowej. Zgodnie z motywem 502 zaskarżonej decyzji podczas pierwszego z tych spotkań, mianowicie spotkania w dniu 12 kwietnia 2002 r., o którym mowa w motywach 374 i 375 rzeczonej decyzji, uczestnicy postanowili współpracować w sposób ciągły, odbywać spotkanie co dwa miesiące, utrzymywać ceny na tym samym poziomie lub podwyższyć je w trzecim kwartale 2002 r. oraz przyjęły wytyczne w sprawie cen. Wreszcie zgodnie z motywami 387, 388 i 503 zaskarżonej decyzji istnieją też dowody wskazujące, że skarżąca odgrywała czynną rolę w kartelu.
- 84 Należy jednak zaznaczyć, że poza dowodami świadczącymi o udziale skarżącej w spotkaniach SML oraz o ich antykonkurencyjnym przedmiocie, które to dowody nie zostały zakwestionowane, Komisja nie wskazała w zaskarżonej decyzji dowodów, na których oparła się, by stwierdzić, że skarżąca wiedziała o zachowaniach o znamionach naruszenia, które były planowane lub wprowadzane w życie przez uczestników kartelu CPT, i że zamierzała ona przyczynić się swym zachowaniem do osiągnięcia wspólnych celów realizowanych przez tych uczestników.
- 85 W tym względzie analiza sprawozdań ze spotkań SML dokonana przez Komisję w motywach 374, 375, 377, 384 i 387 zaskarżonej decyzji nie pozwala w żadnym razie dojść do wniosku, że skarżąca wiedziała o istnieniu kartelu CPT na poziomie ogólnym i że miała zamiar przyczynić się do osiągnięcia celów realizowanych przez uczestników tego kartelu. Komisja poprzestała bowiem na opisanu przedmiotu i światowego zasięgu tych spotkań i na wskazaniu, że uczestnicy pierwszego z tych spotkań byli podobno zdecydowani kontynuować swą współpracę w skali światowej. Tymczasem taka okoliczność – przy założeniu, że zostanie wykazana – nie pozwala uznać, że wiedza o istnieniu kartelu CPT została wykazana w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 52 i 53 powyżej.
- 86 Wynika stąd, że bez potrzeby zbadania, czy spotkania SML składały się na jednolite i ciągłe naruszenie, należy uznać, że Komisja nie wykazała w sposób wymagany prawem, iż uczestnicząc w czterech spotkaniach SML, skarżąca zamierzała przyczynić się swym zachowaniem do osiągnięcia wszystkich wspólnych celów realizowanych przez przedsiębiorstwa uczestniczące w kartelu CPT i że wiedziała o zachowaniach o znamionach naruszenia, planowanych lub wprowadzonych w życie przez wspomnianych uczestników w dążeniu do tych samych celów, lub że mogła je rozsądnie przewidzieć i była gotowa zaakceptować wynikające z nich ryzyko w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego

w pkt 52–54 powyżej. Ponadto wiedzy o tych zachowaniach nie można też wywnioskować – stosownie do całościowej oceny dowodów uwzględnionych w zaskarżonej decyzji – z okoliczności, że skarżąca utrzymywała wpierw kontakty dwustronne z niektórymi uczestnikami kartelu CPT, a następnie wzięła udział w czterech spotkaniach SML z niektórymi z nich.

- 87 W konsekwencji należy uwzględnić drugą część zarzutu drugiego bez potrzeby zajęcia na tym etapie stanowiska w kwestii kompetencji Komisji do stwierdzenia naruszenia w rozumieniu art. 101 TFUE ze względu na udział skarżącej w spotkaniach SML.

W przedmiocie zarzutu czwartego, opartego na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji, jako że Komisja stwierdza w niej, iż skarżąca była odpowiedzialna solidarnie za uczestnictwo MTPD w naruszeniu popełnionym w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.

- 88 Zarzut ten dzieli się na trzy części oparte po pierwsze na braku uzasadnienia, po drugie na błędzie w ocenie w odniesieniu do wywierania przez skarżącą decydującego wpływu na zachowanie wspólnego przedsiębiorstwa, a po trzecie na naruszeniu prawa do obrony, ponieważ skarżąca nie miała dostępu do uwag Panasonic przedstawionych w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów i po przesłuchaniu.

- 89 Należy wpierw zbadać część drugą tego zarzutu.

– W przedmiocie części drugiej

- 90 Skarżąca podnosi, że MEI posiadała wyłączną kontrolę nad MTPD dzięki większościowemu udziałowi w wysokości 64,5%, mianowała większość członków jej zarządu, sprawując w ten sposób kontrolę nad wszystkimi decyzjami podejmowanymi przez organy dykcji, które wymagały większości zwykłej, wybierała jej prezesa i prowadziła sprawy bieżące. Skarżąca posiadała więc jedynie mniejszościowy udział w wysokości 35,5%, lecz nie posiadała praw wykraczających poza prawa, które są normalnie przyznawane akcjonariuszom mniejszościowym. Zdaniem skarżącej pomimo dowodów, które wskazują na tę okoliczność, i wbrew decyzji Bundeskartellamt (niemieckiego organu ds. ochrony konkurencji) zatwierdzającej projekt utworzenia MTPD w wyniku nabycia przez MEI wyłącznej kontroli nad wspólnym przedsiębiorstwem, Komisja błędnie uznała, że prawa wpisane do statutu MTPD oraz do umowy w sprawie utworzenia MTPD (umowy w sprawie zintegrowania działalności, zwanej dalej „BIA”), przyznawały jej prawo zablokowania strategicznych środków, tak że uzyskała ona wspólną kontrolę nad rzeczonym przedsiębiorstwem. Zdaniem skarżącej prawa te nie pozwalały jej ani na wpływanie na bieżącą działalność MTPD lub na jej zachowanie na rynku, ani na kontrolowanie cen, sprzedaży lub jakiegokolwiek innego aspektu polityki handlowej MTPD oraz nie powierzały skarżącej żadnego uprawnienia w dziedzinie zarządzania.

- 91 Skarżąca twierdzi, że w związku z tym, wbrew wnioskowi płynącemu z zaskarżonej decyzji, nie tworzyła ona podmiotu gospodarczego razem z MTPD i nie była w stanie wywierać decydującego wpływu na jej zachowanie na rynku, ani nie wywierała faktycznie takiego wpływu. Skarżąca podkreśla w tym względzie, że nigdy nie skorzystała z przysługującego jej podobno prawa weta i że Komisja nie wykazała, iż skarżąca wiedziała o udziale MTPD w kartelu CPT w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.

- 92 Komisja kwestionuje tę argumentację.

- 93 Należy przypomnieć w tym względzie, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zachowanie spółki zależnej może zostać przypisane spółce dominującej w szczególności wtedy, gdy pomimo posiadania przez ową spółkę zależną odrębnej osobowości prawnej nie określa ona samodzielnie swojego zachowania na rynku, lecz co do zasady stosuje się do wskazówek udzielanych jej przez spółkę

dominującą, przy uwzględnieniu w szczególności powiązań gospodarczych, organizacyjnych i prawnych łączących te dwa podmioty prawne (zob. wyrok Trybunału z dnia 26 września 2013 r., *EI du Pont de Nemours/Komisja*, C-172/12 P, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 94 W tego rodzaju sytuacji, gdy spółka dominująca i jej spółka zależna są częścią tej samej jednostki gospodarczej, a zatem tworzą jedno przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 101 TFUE, Komisja może bowiem skierować decyzję nakładającą grzywny do spółki dominującej bez konieczności wykazania jej osobistego uczestnictwa w naruszeniu (ww. w pkt 93 wyrok *EI du Pont de Nemours/Komisja*, pkt 42).
- 95 Należy też zaznaczyć, że aby móc przypisać spółce dominującej zachowanie spółki zależnej, Komisja nie może ograniczyć się do stwierdzenia, iż spółka dominująca jest w stanie wywierać decydujący wpływ na zachowanie swej spółki zależnej, lecz musi także zbadać, czy taki wpływ był w rzeczywistości wywierany (ww. w pkt 93 wyrok *EI du Pont de Nemours/Komisja*, pkt 44; zob. wyroki Sądu z dnia 11 lipca 2014 r.: *Sasol i in./Komisja*, T-541/08, Zb.Orz., pkt 43; *RWE i RWE Dea/Komisja*, T-543/08, Zb.Orz., pkt 101 i przytoczone tam orzecznictwo). Do Komisji należy w zasadzie udowodnienie takiego decydującego wpływu na podstawie wszystkich okoliczności faktycznych (zob. wyrok Sądu z dnia 27 września 2006 r., *Avebe/Komisja*, T-314/01, Zb.Orz. s. II-3085, pkt 136 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 96 Zazwyczaj posiadanie większości kapitału spółki zależnej może dawać spółce dominującej możliwość faktycznego wywierania decydującego wpływu na spółkę zależną, a w szczególności na zachowanie tej ostatniej na rynku. Przyjęto zatem, że jeżeli kontrola faktycznie sprawowana przez spółkę dominującą nad jej spółką zależną – gdy spółka dominująca posiada 25,001% kapitału spółki zależnej – odpowiada udziałowi mniejszościowemu, znacznie odbiegającemu od większości, nie można uznać, że spółka dominująca i jej spółka zależna należą do tej samej grupy, w której tworzyłyby jednostkę gospodarczą (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 12 lipca 2011 r., *Fuji Electric/Komisja*, T-132/07, Zb.Orz. s. II-4091, pkt 182 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 97 Niemniej jednak udział mniejszościowy może pozwalać spółce dominującej faktycznie wywierać decydujący wpływ na zachowanie jej spółki zależnej na rynku, jeżeli jest powiązany z uprawnieniami wykraczającymi poza te, które normalnie posiadają akcjonariusze mniejszościowi, aby chronić swoje interesy finansowe, a które to uprawnienia – jeżeli zostaną ocenione zgodnie z metodą zbioru zbieżnych poszlak o charakterze prawnym lub ekonomicznym – mogą dowodzić, że wywierany jest decydujący wpływ na zachowanie spółki zależnej na rynku. Komisja może zatem przedstawić dowód na okoliczność faktycznego wywierania decydującego wpływu dzięki zbiorowi poszlak, nawet jeżeli każda z tych poszlak rozpatrywana oddzielnie nie ma dostatecznej mocy dowodowej (ww. w pkt 96 wyrok *Fuji Electric/Komisja*, pkt 183).
- 98 Zważywszy, że na mocy art. 263 TFUE Sąd musi ograniczać się do kontroli zgodności z prawem zaskarżonej decyzji na podstawie uzasadnienia zawartego w tym akcie, faktyczne wykonywanie uprawnień kierowniczych spółki dominującej w stosunku do spółki zależnej należy ocenić wyłącznie w świetle dowodów zebranych przez Komisję w decyzji, która przypisuje odpowiedzialność za naruszenie spółce dominującej. Dlatego też jedyne pytanie mające znaczenie dotyczy tego, czy w świetle tych dowodów istnienie naruszenia zostało dowiedzione (ww. w pkt 96 wyrok *Fuji Electric/Komisja*, pkt 185 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 99 Następnie należy przypomnieć, że Trybunał orzekł już, iż sprawowanie przez dwie niezależne od siebie spółki dominujące wspólnej kontroli nad ich spółką zależną nie stoi co do zasady na przeszkodzie stwierdzeniu przez Komisję istnienia jednostki gospodarczej składającej się z jednej z tych spółek dominujących i wspomnianej spółki zależnej, i to także w przypadku, gdy ta spółka dominująca ma w kapitale spółki zależnej udział mniejszy niż ta druga spółka dominująca (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 16 grudnia 2010 r., *AceaElectrabel Produzione/Komisja*, C-480/09 P, Zb.Orz. s. I-13355, pkt 64).

- 100 Faktyczne wykonywanie uprawnień kierowniczych przez spółkę dominującą lub spółki dominujące w stosunku do spółki zależnej może wynikać bezpośrednio ze stosowania mających zastosowanie przepisów prawa lub z uzgodnienia między spółkami dominującymi zawartego zgodnie z tymi przepisami prawa i dotyczącego zarządzania wspólną spółką zależną. O znaczeniu zaangażowania spółki dominującej w zarządzanie spółką zależną może również świadczyć obecność, na czele spółki zależnej, wielu osób zajmujących kierownicze stanowiska w spółce dominującej. Takie łączenie funkcji pozwala bezsprzecznie spółce dominującej na wywieranie decydującego wpływu na zachowanie spółki zależnej na rynku, ponieważ pozwala członkom kierownictwa spółki dominującej czuwać, w ramach pełnienia funkcji kierowniczych w spółce zależnej, nad zgodnością linii działania tej ostatniej na rynku z kierunkami wyznaczonymi przez organy kierownicze spółki dominującej. Taki cel można osiągnąć, nawet jeżeli członek spółki dominującej pełniący funkcje kierownicze w spółce zależnej nie występuje w charakterze pełnomocnika spółki dominującej. Wreszcie zaangażowanie spółki dominującej lub spółek dominujących w zarządzanie spółką zależną może wynikać ze stosunków handlowych, które te pierwsze utrzymują ze spółką zależną. Jeżeli zatem spółka dominująca jest również dostawcą lub klientem spółki zależnej, ma ona szczególny interes w kierowaniu działalnością produkcyjną lub dystrybucyjną tej ostatniej, aby w pełni wykorzystać zyski powstałe w wyniku takiej integracji wertykalnej (zob. ww. w pkt 96 wyrok Fuji Electric/Komisja, pkt 184 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 101 Wreszcie gdy z przepisów tych wynika, że spółki dominujące mogły działać na rachunek wspólnego przedsiębiorstwa i zobowiązać je względem osób trzecich jedynie wspólnie i że ponosiły wspólną odpowiedzialność za politykę prowadzoną przez owo przedsiębiorstwo, badanie faktycznego wywierania decydującego wpływu na zachowanie handlowe tego wspólnego przedsiębiorstwa może być domniemywane, na wzór kontroli prospektywnej dokonywanej w dziedzinie kontroli koncentracji (zob. podobnie ww. w pkt 92 wyrok Sasol i in./Komisja, pkt 49).
- 102 Niemniej zważywszy, że badanie dotyczące rzeczywistego wywierania decydującego wpływu jest retrospektywne i może zatem opierać się na konkretnych okolicznościach, zarówno Komisja, jak i zainteresowane strony mogą przedstawić dowód, że decyzje handlowe wspólnego przedsiębiorstwa były ustalane według innych zasad aniżeli zasady wynikające z samego abstrakcyjnego badania porozumień dotyczących funkcjonowania wspólnego przedsiębiorstwa (zob. podobnie ww. w pkt 96 wyrok Fuji Electric/Komisja, pkt 194, 195; wyrok Sądu z dnia 13 lipca 2011 r., General Technic-Otis i in./Komisja, T-141/07, T-142/07, T-145/07 i T-146/07, Zb.Orz. s. II-4977, pkt 115–117).
- 103 To w świetle tych elementów należy zbadać zasadność drugiej części zarzutu czwartego.
- 104 W niniejszej sprawie Komisja wymieniła wprawdzie w motywach 931–933 i 956 zaskarżonej decyzji obiektywne okoliczności wskazujące, że dwie spółki dominujące MTPD były w stanie wywierać decydujący wpływ na jej zachowanie na rynku, odgrywając aktywnie rolę nadzorczą i zarządzającą. Następnie w motywach 934–936 zaskarżonej decyzji Komisja podała przykłady współpracy między dwiema spółkami dominującymi MTPD, które to przykłady wskazywały po pierwsze na faktyczne wywieranie przez nie decydującego wpływu na zachowanie tej ostatniej na rynku, a po drugie na okoliczność, że ich wspólna zgoda była wymagana przy podejmowaniu ważnych decyzji dotyczących MTPD.
- 105 Tytułem wstępu należy zaznaczyć, że z uwagi na fakt, iż zarzuty skargi pierwszy i drugi zostały uwzględnione, twierdzenie Komisji, że skarżąca wiedziała o istnieniu kartelu CPT, zważywszy na jej bezpośrednie uczestnictwo przez utworzeniem MTPD, a więc wiedziała o późniejszym udziale MTPD, nie może zostać uznane za trafne. W każdym razie należy podkreślić, że co się tyczy możliwości przypisania skarżącej zachowania MTPD, stwierdzenie, że skarżąca wiedziała o uczestnictwie MTPD w rzeczonym kartelu, jest bez znaczenia. W celu przypisania spółce dominującej czynów popełnionych przez jej spółkę zależną nie wymaga się bowiem udowodnienia, że ta spółka dominująca uczestniczyła bezpośrednio w zarzucanych zachowaniach lub wiedziała o nich. Należy przypomnieć w tym względzie, że to nie stosunek podlegania do naruszenia istniejący między spółką dominującą a jej spółką zależną, ani tym bardziej udział tej pierwszej w rzeczonym naruszeniu, lecz fakt, że owe spółki

stanowią to samo przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 101 TFUE, upoważnia Komisję do skierowania do spółki dominującej decyzji nakładającej grzywny (zob. wyrok Sądu z dnia 2 lutego 2012 r., *EI du Pont de Nemours i in./Komisja*, T-76/08, pkt 76 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 106 Jeśli chodzi o strukturę własnościową i decyzyjną organów statutowych MTPD, po pierwsze należy zaznaczyć, że Komisja słusznie stwierdziła w motywach 932 i 956 zaskarżonej decyzji, iż zgodnie z postanowieniami BIA obie spółki dominujące posiadały prawo weta w kwestiach mających strategiczne znaczenie, które były zasadnicze dla prowadzenia działalności przez MTPD, co wskazuje na sprawowanie wspólnej kontroli nad MTPD.
- 107 Skarżąca nie może twierdzić w tym względzie, że wszystkie dziedziny objęte decyzjami wymienionymi w art. 21 ust. 2 BIA, których przyjęcie było uzależnione od zgody dwóch spółek dominujących, i w art. 23 ust. 2 BIA, które wymagają zgody co najmniej jednego członka zarządu wyznaczonego przez każdą ze spółek dominujących, podlegają normalnym prawom przysługującym akcjonariuszom mniejszościowym, by chronić ich interesy finansowe jako inwestorów we wspólnym przedsiębiorstwie w rozumieniu pkt 66 skonsolidowanego obwieszczenia Komisji dotyczącego kwestii jurysdykcyjnych na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (Dz.U. 2008, C 95, s. 1, zwanego dalej „skonsolidowanym obwieszczeniem Komisji”). Z pkt 67 tego obwieszczenia, którego znaczenie w niniejszej sprawie nie jest kwestionowane przez strony, wynika bowiem, że prawo weta, które zapewnia wspólną kontrolę, wiąże się zwykle z decyzjami dotyczącymi takich kwestii jak budżet, biznesplan przedsiębiorstwa, poważne inwestycje czy mianowanie kierownictwa wyższego szczebla. Ponadto z pkt 68–70 skonsolidowanego obwieszczenia Komisji wynika, że prawo weta wobec biznesplanu przedsiębiorstwa może samo wystarczyć, by przyznać mniejszościowemu akcjonariuszowi wspólną kontrolę nad wspólnym przedsiębiorstwem, nawet w braku innego prawa weta, podczas gdy prawa dotyczące mianowania lub odwołania kierownictwa wyższego szczebla, jak również zatwierdzenia budżetu są uważane za bardzo ważne. Wreszcie zgodnie z pkt 71 omawianego obwieszczenia jeśli prawo weta dotyczy inwestycji wspólnego przedsiębiorstwa, jego znaczenie zależy od poziomu inwestycji wymagających zatwierdzenia przez przedsiębiorstwa dominujące oraz od stopnia, w jakim inwestycje stanowią zasadniczą cechę rynku, na którym działa wspólne przedsiębiorstwo.
- 108 Tymczasem art. 23 ust. 2 BIA przyznawał Toshiba prawo weta w odniesieniu do zarówno inwestycji materialnych (pkt 12 tego przepisu), jak również do utworzenia, wejścia kapitałowego lub nabycia spółki lub innego rodzaju działalności implikującego wydatkowanie kwoty równej 1 mld jenów lub wyższej (pkt 8 tego przepisu), a także w odniesieniu do przyznawania spółkom zależnym oraz innym podmiotom pożyczek w wysokości równej 1 mld jenów lub wyższej (pkt 9 tego przepisu). Jak podnosi Komisja, owe kwoty nie wydają się być nadmierne w kontekście inwestycji początkowej skarżącej w MTPD wynoszącej 26,5 mld jenów, tak że prawo weta w tym zakresie mogłoby stanowić wskazówkę, że skarżąca była w stanie wywierać decydujący wpływ na zachowanie MTPD na rynku.
- 109 Ponadto jak wskazała Komisja w motywach 933 i 953 zaskarżonej decyzji, zgodnie z art. 27 ust. 1 BIA MEI i skarżąca przyjęły dokument, który był ważny do dnia 31 marca 2008 r. i zawierał informacje na temat sprzedaży, produkcji, rozwoju, stanu zatrudnienia, inwestycji, planów finansowych oraz odzyskania kapitału dotyczącego MTPD, który to dokument stanowił podstawę biznesplanu MTPD. Przepis ten stanowił, że w okresie rozruchu trwającym dwa lata, który miał się zakończyć w dniu 31 marca 2005 r., początkowy biznesplan MTPD miał zostać przyjęty przez spółki dominujące, a zgodnie z art. 27 ust. 2 BIA po tej dacie biznesplan miały być opracowywane corocznie przez MTPD po zasięgnięciu opinii obu jej spółek dominujących. Jednakże na mocy protokołu ustaleń z dnia 7 grudnia 2004 r. zmieniającego art. 27 ust. 2 BIA spółki dominujące wydłużyły okres rozruchu do dnia 31 marca 2007 r., tak że miały one zatwierdzać wspólnie biznesplan MTPD oraz jego późniejsze zmiany przez cały okres istnienia MTPD.

- 110 Wynika stąd, że Komisja słusznie uznała, iż BIA oraz biznesplan, które zawierały główne cele operacyjne i finansowe MTPD oraz jej główne planowanie strategiczne, zostały opracowane przez spółki dominujące MTPD. Zakładając bowiem, że jak skarżąca podnosi w swych pismach, nie była ona konkretnie zaangażowana w opracowanie wspomnianych planów, ich zatwierdzenie przez nią, jak również uprzednie zasięgnięcie jej opinii były niezbędne w świetle art. 27 ust. 2 BIA. Skarżąca nie kwestionuje zresztą faktu, iż zatwierdziła wszystkie roczne biznesplany MTPD.
- 111 Dlatego też bez potrzeby badania powodów przedłużenia okresu rozruchu wskazanych przez skarżącą należy stwierdzić, że wskutek tego przedłużenia skarżąca uzyskała prawo weta w zakresie biznesplanu MTPD, które dotyczyło również jej budżetu, i to przez cały okres jej istnienia. Tak więc wbrew twierdzeniom skarżącej prawo weta względem tego biznesplanu nie zostało pozbawione skuteczności. Poza tym samo posiadanie takiego prawa wystarczy w rozumieniu pkt 70 skonsolidowanego obwieszczenia Komisji, by uznać, że skarżąca faktycznie wywierała decydujący wpływ na wspólne przedsiębiorstwo.
- 112 Zważywszy na powyższe i jak stwierdziła Komisja, niektóre prawa wymienione zarówno w art. 23 ust. 2 BIA, jak i w jej art. 27 dotyczą dziedzin, które pozwoliły skarżącej na wywieranie decydującego wpływu na strategię handlową MTPD wspólnie z Panasonikiem. Ponadto jak wynika z motywu 956 zaskarżonej decyzji, kwestia, czy skarżąca nigdy nie skorzystała faktycznie z tych praw, jest bez znaczenia w niniejszej sprawie, jeśli chodzi o ocenę wywierania przez nią decydującego wpływu na zachowanie MTPD na rynku. W celu podjęcia decyzji dotyczących dziedzin, o których mowa w szczególności w art. 23 ust. 2 BIA, obie spółki dominujące musiały bowiem porozumieć się wcześniej. W konsekwencji posiadanie wspomnianego prawa weta bezwzględnie miało wpływ, choćby pośredni, na zarządzanie MTPD.
- 113 Poza tym do tego prawa weta dochodzą prawa wymienione w art. 21 ust. 2 BIA, mianowicie prawa dotyczące kwestii wymagających szczególnej uchwały zgromadzenia akcjonariuszy na podstawie prawa handlowego oraz kwestii związanych z emisją nowych akcji, jak również dotyczące podziału dywidendy. Prawa te stanowiły dodatkową wskazówkę, na której Komisja mogła się oprzeć, by uznać, że skarżąca była w stanie wywierać decydujący wpływ na zachowanie MTPD.
- 114 Po drugie, należy zaznaczyć, że jak wynika z zaskarżonej decyzji, inne okoliczności wskazane przez Komisję w zaskarżonej decyzji pozwalają uznać, że skarżąca była w stanie wywierać decydujący wpływ na zachowanie MTPD na rynku.
- 115 W tym względzie należy zauważyć przede wszystkim, że – jak Komisja stwierdziła w motywie 975 zaskarżonej decyzji – jeden z czterech członków zarządu mianowanych przez skarżącą spośród dziesięciu członków, których liczył zarząd MTPD, stosownie do art. 22 ust. 2 BIA, zajmował jednocześnie stanowisko dyrektorskie u skarżącej, czego ta ostatnia nie kwestionuje. Okoliczność ta, łącznie z innymi elementami, stanowiła wskazówkę, na której Komisja mogła się oprzeć, by stwierdzić, że skarżąca była w stanie wywierać decydujący wpływ na zachowanie MTPD.
- 116 Ponadto zgodnie z art. 22 ust. 3 BIA skarżąca miała mianować jednego z dwóch członków personelu administracyjnego upoważnionych do reprezentowania wspólnego przedsiębiorstwa, który był również jego wiceprezesem. Jak słusznie stwierdziła Komisja w motywach 940 i 941 zaskarżonej decyzji, obaj wiceprezesi MTPD, którzy zostali mianowani podczas jej istnienia, zajmowali wcześniej stanowiska kierownicze wyższego szczebla w ramach dyrekcji skarżącej, a następnie powrócili na te stanowiska. Wynika stąd, że nawet jeśli nie zachowali oni powiązań umownych z tą ostatnią i nie byli już pod jej bezpośrednim kierownictwem, posiadali bezwzględnie szczegółową wiedzę na temat jej polityki i jej celów handlowych i byli w stanie zapewnić spójność polityki MTPD z interesami skarżącej. Poza tym twierdzenie skarżącej dotyczące podobno symbolicznej roli odgrywanej przez wiceprezesa MTPD nie może podważyć tego wniosku.

- 117 Oprócz tego, jak Komisja stwierdziła w motywie 957 zaskarżonej decyzji, okoliczność, że zarząd MTPD nie sprzeciwił się nigdy decyzjom jego prezesa, mianowanego przez Panasonic, nie może być interpretowany jako brak wywierania przez skarżącą decydującego wpływu na zachowanie MTPD na rynku, ale raczej jako zatwierdzenie polityki handlowej tej ostatniej.
- 118 W tych okolicznościach fakt, że po pierwsze mianowany przez Panasonic prezes MTPD zajmował się jej bieżącym zarządzaniem i zatwierdzał większość ważnych decyzji dotyczących jej działalności, a po drugie, że Panasonic był odpowiedzialny za prowadzenie MTPD i za zarządzanie nią, na podstawie art. 20 ust. 2 BIA, nie pozwala uznać, że Panasonic sam wywierał decydujący wpływ na MTPD. Jak Komisja wskazała bowiem w motywie 956 zaskarżonej decyzji, w myśl tego przepisu, w związku z art. 20 ust. 3 BIA, współpraca ze strony skarżącej była niezbędna przy zarządzaniu wspólnym przedsiębiorstwem.
- 119 Ponadto, jak Komisja stwierdziła w motywach 977 i 978 zaskarżonej decyzji, klauzula zawarta w art. 28 ust. 3 BIA, zgodnie z którą MTPD była uprzywilejowanym dostawcą spółek dominujących w zakresie produkcji telewizorów i jednocześnie wspomniane spółki były uprzywilejowanymi dostawcami podzespołów do CRT dla MTPD, stanowi dodatkową wskazówkę, że skarżąca uczestniczyła w zarządzaniu MTPD, i świadczy o istnieniu bliskich i trwałych powiązań gospodarczych między nimi, które należy wziąć pod uwagę przy ocenie istnienia decydującego wpływu (zob. podobnie ww. w pkt 96 wyrok Fuji Electric/Komisja, pkt 184). Wniosku tego nie podważa okoliczność, że skarżąca korzystała też z usług innych dostawców CPT. Poza tym skarżąca nie może skutecznie podnosić, że nie była zaangażowana w sprzedaż produktu końcowego przez MTPD, ponieważ – jak wyjaśniła Komisja, a jej wyjaśnienia nie zostały skutecznie zakwestionowane w tym względzie – po przeniesieniu na MTPD działalności w dziedzinie CRT MTPD wykorzystywała [*poufne*], należącą do skarżącej (zob. pkt 3 powyżej), jako kanał sprzedaży w Unii Europejskiej. Ponadto skarżąca nie zakwestionowała skutecznie okoliczności podniesionej przez Komisję w motywie 977 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którą CPT sprzedawane w ten sposób częściowo pochodziły z fabryk MTPD, a częściowo były zlecane fabryce skarżącej w Himeji (Japonia), która nie została przeniesiona na MTPD.
- 120 Po trzecie z elementów, na których Komisja oparła się w zaskarżonej decyzji, wynika, że skarżąca uczestniczyła w zarządzaniu MTPD, w szczególności wyrażając zgodę na zamknięcie dwóch z jej spółek zależnych w Europie i w Stanach Zjednoczonych w listopadzie 2005 r. Należy zaznaczyć w tym względzie, że skarżąca nie kwestionuje okoliczności, iż wyraziła swą zgodę na zamknięcie tych fabryk, lecz ogranicza się do twierdzenia, że ów środek miał wyjątkowy charakter i nie podlegał polityce handlowej MTPD. Tym samym jej udział w podjęciu takiej decyzji nie dowodzi tego, że wywierała ona trwały wpływ na zachowanie MTPD. Tymczasem wbrew twierdzeniom skarżącej wskazana w motywach 936 i 964 zaskarżonej decyzji okoliczność, że bez jej zgody owo zamknięcie nie mogło nastąpić, co znajduje zresztą potwierdzenie w art. 23 ust. 2 BIA, stanowi wskazówkę, że faktycznie wywierała ona decydujący wpływ na politykę handlową wspólnego przedsiębiorstwa. Zgodnie bowiem z tym przepisem taka decyzja nie mogła zostać podjęta przez wspólne przedsiębiorstwo bez zgody jednego z członków zarządu MTPD mianowanych przez skarżącą (zob. podobnie wyrok z dnia 2 lutego 2012 r., Dow Chemical/Komisja, T-77/08, pkt 86).
- 121 Co się tyczy argumentów skarżącej, w ramach których twierdzi ona, że nie udzielała MTPD wytycznych gospodarczych i nie była zaangażowana w jej bieżące zarządzanie, należy przypomnieć, że – jak Komisja stwierdziła w motywie 958 zaskarżonej decyzji i jak wynika z orzecznictwa – możliwość wywierania decydującego wpływu na politykę handlową wspólnego przedsiębiorstwa nie wymaga wykazania ingerencji w bieżące zarządzanie działalnością wspomnianego przedsiębiorstwa, ani wpływu na jego politykę handlową sensu stricto, taką jak jego strategię działalności dystrybucyjnej lub ustalania cen, ale raczej na ogólną strategię, która określa kierunki rozwoju przedsiębiorstwa. W szczególności spółka dominująca może wywierać decydujący wpływ na swe spółki zależne, nie korzystając nawet z uprawnień kontrolnych i nie wydając konkretnych instrukcji lub dyrektyw dotyczących niektórych aspektów polityki handlowej. Takie instrukcje są po prostu szczególnie ewidentną wskazówką, że spółka dominująca wywiera decydujący wpływ na politykę handlową swej spółki zależnej. Ich brak

wcale nie dowodzi autonomii spółki zależnej. Jednolita polityka handlowa w obrębie grupy może również wynikać pośrednio z całokształtu gospodarczych i prawnych powiązań pomiędzy spółką dominującą i jej spółkami zależnymi. Na przykład wpływ spółki dominującej na jej spółki zależne w odniesieniu do strategii przedsiębiorstwa, polityki działania, planów operacyjnych, inwestycji, mocy produkcyjnych, finansów, zasobów ludzkich oraz kwestii prawnych może pośrednio oddziaływać na zachowanie spółek zależnych i całej grupy na rynku. Decydujące jest ostatecznie to, czy spółka dominująca ze względu na intensywność swojego wpływu może sterować zachowaniem swojej spółki zależnej w takim stopniu, że obie należy uznać za jednostkę gospodarczą (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 10 września 2009 r., Akzo Nobel i in./Komisja, C-97/08 P, Zb.Orz. s. I-8237, pkt 73; ww. w pkt 117 wyrok Dow Chemical/Komisja, pkt 77).

122 Z powyższego wynika więc, że zważywszy na całokształt powiązań gospodarczych, prawnych i organizacyjnych łączących skarżącą i MTPD, Komisja nie popełniła błędu, uznając, iż skarżąca – jako spółka dominująca MTPD – wywierała w porozumieniu z Panasonicem decydujący wpływ na zachowanie MTPD na rynku CPT. Dlatego też Komisja nie popełniła błędu, gdy stwierdziła, że skarżąca i MTPD stanowiły część tego samego przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 101 TFUE i gdy uznała w związku z tym skarżącą i Panasonic za solidarnie odpowiedzialne za zachowanie MTPD w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.

123 Wynika stąd, że drugą część zarzutu czwartego należy oddalić.

– W przedmiocie części pierwszej

124 Skarżąca twierdzi, że Komisja ani nie wskazała, jakie prawa przysługiwały normalnie akcjonariuszom mniejszościowym, ani nie omówiła elementów wymienionych w art. 23 ust. 2 BIA wykraczających poza te granice.

125 Należy jednak zaznaczyć, że skoro Sąd mógł orzec co do istoty w przedmiocie drugiej części zarzutu czwartego, a skarżąca mogła zaprezentować swą obronę, wbrew temu co sama twierdzi, zaskarżona decyzja jest dostatecznie uzasadniona w tym względzie. Dlatego też zastrzeżenie podniesione na poparcie pierwszej części należy oddalić jako bezzasadne.

– W przedmiocie części trzeciej

126 Skarżąca wskazuje na naruszenie jej prawa do obrony, ponieważ pomimo złożonych przez nią w tym zakresie wniosków nie uzyskała ona dostępu do uwag przedstawionych przez Panasonic w odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów i po przesłuchaniu, dotyczących biznesplanu MTPD. Skarżąca twierdzi w tym względzie, że wprowadzie jej wnioski o dostęp zostały oddalone na tej podstawie, że Komisja nie miała zamiaru powoływać się na te dokumenty przeciwko skarżącej w zaskarżonej decyzji, jednak Komisja niewątpliwie oparła się na nich, by poprzeć swe ustalenie w sprawie decydującego wpływu wywieranego wspólnie na zachowanie MTPD.

127 W tym względzie należy przypomnieć, że poszanowanie prawa do obrony w trakcie każdego postępowania mogącego zakończyć się nałożeniem sankcji, szczególnie grzywien lub okresowych kar pieniężnych, stanowi podstawową zasadę prawa Unii, której należy przestrzegać nawet wtedy, gdy chodzi o postępowanie o charakterze administracyjnym (zob. wyrok Trybunału z dnia 2 października 2003 r., Thyssen Stahl/Komisja, C-194/99 P, Zb.Orz. s. I-10821, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 128 Poszanowanie prawa do obrony wymaga, aby w trakcie postępowania administracyjnego dane przedsiębiorstwo miało możliwość przedstawienia w skuteczny sposób swego stanowiska w kwestii prawdziwości i znaczenia podnoszonego stanu faktycznego oraz w kwestii dokumentów, na których Komisja oparła swe twierdzenie o istnieniu naruszenia (zob. wyrok Trybunału z dnia 25 stycznia 2007 r., Dalmine/Komisja, C-407/04 P, Zb.Orz. s. I-829, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 129 Ponadto zgodnie z utrwalonym orzecznictwem nieprzekazanie dokumentu stanowi naruszenie prawa do obrony tylko w przypadku, gdy dane przedsiębiorstwo wykaże po pierwsze, że Komisja oparła się na tym dokumencie w celu poparcia swoich zarzutów dotyczących istnienia naruszenia, a po drugie, że zasadność tych zarzutów można było udowodnić tylko przez powołanie się na ten dokument. Gdyby istniały inne dowody w postaci dokumentów, o których strony wiedziały na etapie postępowania administracyjnego, a które wyraźnie potwierdzają wnioski Komisji, wyłączenie z materiału dowodowego nieprzekazanego dokumentu obciążającego nie podważałoby zasadności zarzutów zawartych w zakwestionowanej decyzji. A zatem to zainteresowane przedsiębiorstwo jest zobowiązane wykazać, że wnioski, do jakich Komisja doszła w swej decyzji, byłyby inne, gdyby dokument, który nie został przekazany, a który stanowił dla Komisji podstawę do zarzucenia temu przedsiębiorstwu popełnienia naruszenia, został odrzucony jako obciążający środek dowodowy (zob. wyrok Trybunału z dnia 1 lipca 2010 r., Knauf Gips/Komisja, C-407/08 P, Zb.Orz. s. I-6375, pkt 13 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 130 W niniejszej sprawie Komisja stwierdziła w motywie 933 zaskarżonej decyzji, że biznesplan MTPD został zadecydowany przez spółki dominujące i wskazała w przypisie nr 1821, że Panasonic potwierdził tę ocenę w swej odpowiedzi na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów. Ponadto Komisja, nawiązując do odpowiedzi Panasonic na pismo w sprawie przedstawienia zarzutów, wskazała w motywie 934 rzeczony decyzji, że Panasonic potwierdził w swych uwagach przedstawionych po rozprawie, że biznesplan MTPD został opracowany wspólnie przez jej spółki dominujące. Wreszcie w motywie 948 tej decyzji Komisja podtrzymała to ustalenie, odsyłając do dokumentów przedstawionych przez Panasonic w toku przesłuchania, które świadczą o tym, że w 2004 r. MTPD zwróciła się konkretnie do skarżącej o zgodę na dalsze straty finansowe.
- 131 Należy przypomnieć, że – jak zostało stwierdzone w ramach drugiej części tego zarzutu (pkt 109 powyżej) – zakładając nawet, iż skarżąca nie była konkretnie zaangażowana w przygotowanie biznesplanów MTPD, zatwierdzenie ich przez nią oraz wcześniejsze zasięgnięcie jej opinii było niezbędne w świetle BIA. Z jednej bowiem strony odpowiedzialność skarżącej jako jednej ze spółek dominujących MTPD zastała dostatecznie wykazana i nie zachodzi potrzeba posłużenia się dokumentami przedstawionymi przez Panasonic po przesłuchaniu, do których skarżąca – według swych zapewnień – nie miała dostępu (zob. pkt 104–123 powyżej). Z drugiej strony skarżąca nie twierdzi, że wspomniane dokumenty zawierają informacje odciażające, na które mogła się ona powołać. W tych okolicznościach nieprzekazanie wspomnianych dokumentów nie stanowi naruszenia jej prawa do obrony w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 129 powyżej.
- 132 W konsekwencji należy oddalić część trzecią, a zatem zarzut czwarty w całości.

W przedmiocie zarzutu trzeciego, opartego na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji, jako że Komisja stwierdza w niej, iż skarżąca była odpowiedzialna za naruszenie popełnione w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.

- 133 Skarżąca twierdzi, że zaskarżona decyzja zawiera błąd, ponieważ nie przewiduje rozróżnienia na odpowiedzialność skarżącej z tytułu zarzucanego jej bezpośredniego udziału w naruszeniu i odpowiedzialność pochodną skarżącej z tytułu udziału zarzucanego MTPD. Zdaniem skarżącej Komisja powinna była uznać, że wszelki jej udział w naruszeniu zakończył się w dniu 31 marca 2003 r., gdy opuściła ona rynek CRT, przekazując MTPD całą tę gałąź działalności. Skarżąca twierdzi, że

wszelka odpowiedzialność w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r. może więc wynikać jedynie z udziału MTPD w naruszeniu i że sentencja decyzji powinna na to wyraźnie wskazywać.

134 Komisja nie podziela tej argumentacji.

135 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że w art. 1 ust. 2 lit. d) sentencji zaskarżonej decyzji Komisja uznała, iż skarżąca uczestniczyła w kartelu od dnia 16 maja 2000 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.

136 Należy zaznaczyć w tym względzie, że – jak zostało stwierdzone w ramach zarzutu czwartego – Komisja słusznie przypisała skarżącej i Panasonicowi zachowanie MTPD o znamionach naruszenia w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r., uznając, że stanowiły one jednostkę gospodarczą. Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że nawet jeśli spółka dominująca nie bierze bezpośredniego udziału w naruszeniu, to w takiej sytuacji wywiera decydujący wpływ na spółkę lub spółki zależne uczestniczące w naruszeniu. Wynika stąd, że w tym kontekście nie można uważać odpowiedzialności spółki dominującej za odpowiedzialność niezależną od winy. We wskazanej sytuacji spółka dominująca zostaje skazana za naruszenie, którego miała dopuścić się sama (zob. wyrok Sądu z dnia 27 czerwca 2012 r., Bolloré/Komisja, T-372/10, Zb.Orz., pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo).

137 W każdym razie, jak wynika z uzasadnienia zaskarżonej decyzji, a zwłaszcza z wyjaśnień przedstawionych w szczególności w jej motywach 126, 303, 923–927, 993–996, 1000 i 1088, Komisja wyróżniła dwa okresy w celu przypisania odpowiedzialności podmiotom prawnym należącym do grupy skarżącej lub znajdującym się pod jej kontrolą (zob. pkt 3 i 4 powyżej), mianowicie okres poprzedzający przeniesienie na wspólne przedsiębiorstwo jej działalności w dziedzinie CRT, za który została ona uznana za odpowiedzialną ze względu na swój bezpośredni udział w kartelu, oraz okres następujący po tym przeniesieniu, za który skarżąca została uznana odpowiedzialną ze względu na udział MTPD, na której zachowanie wywierała ona zdaniem Komisji decydujący wpływ. W związku z tym w motywie 1183 zaskarżonej decyzji [tabela 12 lit. b) pkt 9 i 10] Komisja uznała, że na skarżącą należało nałożyć grzywnę za okres sprzed utworzenia MTPD w wysokości 28 048 000 EUR oraz grzywnę – wymierzoną na zasadzie odpowiedzialności solidarnej ponoszonej wspólnie z Panasonikiem i MTPD – za okres istnienia wspólnego przedsiębiorstwa w wysokości 86 738 000 EUR. Wysokość tych grzywien wynika z art. 2 ust. 2 lit. g) i h) zaskarżonej decyzji.

138 Należy zaznaczyć, iż z powyższego wynika po pierwsze, że skarżąca została uznana za podmiot, który dopuścił się naruszenia przez cały okres wskazany w art. 1 ust. 2 lit. d) sentencji zaskarżonej decyzji, a po drugie, że uzasadnienie tej decyzji stanowi niezbędne wsparcie jej sentencji.

139 Wynika stąd, że skarżąca nie może skutecznie podnosić, iż zaskarżona decyzja zawiera błąd z tego względu, że nie zawiera rozróżnienia na odpowiedzialność skarżącej z tytułu zarzucanego jej bezpośredniego udziału w naruszeniu i odpowiedzialność pochodną skarżącej z tytułu udziału w tym naruszeniu zarzucanego MTPD oraz że zastrzeżenie, zgodnie z którym Komisja powinna była uznać, iż skarżąca zaprzestała udziału w naruszeniu w dniu 31 marca 2003 r., powinno zostać oddalone.

140 Tym samym zarzut trzeci należy oddalić.

W przedmiocie zarzutu piątego, podniesionego pomocniczo, opartego na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji, ponieważ Komisja stwierdziła w niej, że MTPD była odpowiedzialna za udział w naruszeniu popełnionym w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.

141 Zarzut piąty składa się z dwóch części.

- 142 W ramach pierwszej części tego zarzutu skarżąca twierdzi, że jej odpowiedzialność za okres od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r. nie może wyjść poza odpowiedzialność MTPD z uwagi na fakt, iż jest ona po prostu pochodną odpowiedzialności MTPD i jest wobec niej dodatkowa; w związku z tym skarżąca wnosi o objęcie jej uchyleniem lub obniżeniem kwoty grzywny nałożonej na MTPD, które nastąpiłoby w ramach skargi na zaskarżoną decyzję wniesionej do Sądu przez Panasonic i MTPD, zarejestrowanej pod sygnaturą T-82/13, w szczególności z tego względu, że MTPD nie uczestniczyła w kartelu CPT stwierdzonym w rzeczowej decyzji.
- 143 W ramach drugiej części tego zarzutu skarżąca twierdzi, że Komisja niesłusznie uznała MTPD za odpowiedzialną za udział w kartelu CPT z uwagi na jej uczestnictwo w spotkaniach SML i ASEAN, jak również w domniemywanych spotkaniach dwustronnych. Skarżąca uważa, że należy stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji, ponieważ Komisja uznaje w niej, iż MTPD jest odpowiedzialna za naruszenie popełnione w tym okresie.
- 144 Komisja kwestionuje tę argumentację.
- W przedmiocie części pierwszej
- 145 Należy wprawdzie zaznaczyć, że zważywszy na fakt, iż zarzuty pierwszy i drugi skargi zostały uwzględnione, trzeba stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja stwierdza w niej, że skarżąca brała bezpośredni udział w kartelu CPT przed utworzeniem MTPD. Z analizy zarzutu czwartego wynika natomiast, że Komisja słusznie przypisała skarżącej zachowanie MTPD o znamionach naruszenia. Wynika stąd, że odpowiedzialność skarżącej może wynikać tylko z jej statusu spółki dominującej, która wywierała wspólnie z Panasonikiem decydujący wpływ na zachowanie MTPD na rynku (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 24 marca 2011 r., Tomkins/Komisja, T-382/06, Zb.Orz. s. II-1157, pkt 38).
- 146 Należy zauważyć w tym względzie, że w okolicznościach niniejszej sprawy odpowiedzialność solidarna skarżącej i MTPD za zapłatę grzywny – nałożonej na nie na zasadzie odpowiedzialności solidarnej ponoszonej wspólnie z Panasonikiem – stawia je w szczególnej sytuacji, pociągając za sobą konsekwencje dla skarżącej, której przypisane zostało zachowanie MTPD o znamionach naruszenia, w przypadku stwierdzenia nieważności lub zmiany zaskarżonej decyzji. W braku zachowania MTPD o znamionach naruszenia nie byłoby bowiem możliwe ani przypisanie spółkom dominującym tego zachowania, ani obciążenie spółek dominujących i ich wspólnego przedsiębiorstwa odpowiedzialnością solidarną za zapłatę grzywny (zob. podobnie ww. w pkt 145 wyrok Tomkins/Komisja, pkt 45).
- 147 Następnie należy stwierdzić, że w wydanym w dniu dzisiejszym wyroku Panasonic i MT Picture Display/Komisja [T-82/13, Zb.Orz. (Fragmenty)] Sąd po pierwsze oddalił skargę wniesioną przez Panasonic i MTPD w zakresie, w jakim zmierzała ona do stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonej decyzji, a po drugie uwzględnił częściowo wniosek tych przedsiębiorstw o zmianę rzeczowej decyzji i obniżył kwotę grzywien nałożonych na zasadzie odpowiedzialności solidarnej na MTPD i na jej spółki dominujące z tytułu udziału MTPD w kartelu CPT w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.
- 148 Wynika stąd, że w zakresie, w jakim skarżąca wnosi o objęcie jej uchyleniem lub obniżeniem kwoty grzywny nałożonej na MTPD, które nastąpiłoby w sprawie, w której zapadł ww. w pkt 144 wyrok Panasonic i MT Picture Display/Komisja, jej wniosek będzie mógł zostać uwzględniony tylko w odniesieniu do obniżenia kwoty grzywny nałożonej na MTPD, Panasonic i skarżącą na zasadzie odpowiedzialności solidarnej w ramach wykonywania przez Sąd nieograniczonego prawa orzekania i badania wniosków zmierzających do zmiany tej decyzji.

149 Należy jednak zbadać, czy w świetle argumentów podniesionych przez skarżącą w ramach drugiej części niniejszego zarzutu powinno się podważyć zgodność zaskarżonej decyzji z prawem w zakresie, w jakim Komisja stwierdza w niej, że MTPD uczestniczyła w kartelu CPT.

– W przedmiocie części drugiej

150 Po pierwsze skarżąca podnosi, że dowody, na których Komisja oparła się w zaskarżonej decyzji, nie przemawiają za wnioskiem, iż MTPD naruszyła art. 101 TFUE, uczestnicząc w spotkaniach SML i ASEAN, ponieważ spotkania te nie dotyczyły rynku europejskiego, lecz CPT, które miały być sprzedawane klientom azjatyckim, a podczas tych spotkań nie zawarto żadnego porozumienia w sprawie cen, produkcji lub udziałów w rynku w EOG. Skarżąca twierdzi, że w związku z tym podczas tych spotkań nie zawarto żadnego porozumienia wprowadzonego w życie w EOG lub mającego natychmiastowy, przewidywalny i istotny wpływ i że Komisja popełniła błąd, uznając się za właściwą do stwierdzenia naruszenia.

151 Po drugie skarżąca podnosi, że zaskarżona decyzja jest błędna, ponieważ Komisja stwierdza w niej, że spotkania SML i ASEAN, w których MTPD brała udział, składały się na jednolite i ciągłe naruszenie i że decyzja ta nie zawiera żadnego przekonującego dowodu wskazującego, że wiedziała ona o porozumieniach zawartych w Europie.

152 Po trzecie skarżąca twierdzi z jednej strony, że w spotkaniach ASEAN nie uczestniczyła MTPD, lecz następca prawny [*poufne*], MT Picture Display Indonesia, w kapitale której MTPD posiadała udział w wysokości 53%, a z drugiej strony że należy stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji, ponieważ nie wskazuje ona powodów, z jakich MTPD powinna zostać uznana za odpowiedzialną.

153 Należy wpięrow oddalić argument skarżącej, zgodnie z którym MTPD nie uczestniczyła w spotkaniach ASEAN. Jak Komisja wskazuje bowiem w odpowiedzi na skargę, a skarżąca nie kwestionuje tych twierdzeń Komisji w replice, z analizy sprawozdań z rzeczonych spotkań, a w szczególności ze spotkań w dniach 16 lutego, 16 marca, 18 maja, 18 czerwca i 5 listopada 2004 r. oraz w dniu 6 grudnia 2005 r. wynika po pierwsze, że oprócz przedstawicieli innych spółek zależnych MTPD, takich jak MTPD Indonesia, pracownicy MTPD faktycznie brali w nich udział, a po drugie że podczas wszystkich spotkań ASEAN, które odbyły się w tym okresie i które Komisja uwzględniła w zaskarżonej decyzji, niezmiennie nawiązywano do MTPD.

154 Jeśli chodzi o właściwość Komisji do stwierdzenia naruszenia, należy przypomnieć, że w sytuacji gdy przedsiębiorstwa mające siedzibę poza EOG, lecz wytwarzające towary sprzedawane w EOG podmiotom trzecim uzgadniają ceny stosowane przez nie wobec ich klientów mających siedzibę w EOG i wprowadzają to uzgodnienie w życie, dokonując sprzedaży po cenach uzgodnionych, uczestniczą one w uzgodnieniu, którego celem i skutkiem jest ograniczenie konkurencji na rynku wewnętrznym w rozumieniu art. 101 TFUE, a Komisja jest miejscowo właściwa do prowadzenia dochodzenia w takiej sprawie (zob. wyrok Sądu z dnia 27 lutego 2014 r., InnoLux/Komisja, T-91/11, Zb.Orz., pkt 58 i przytoczone tam orzecznictwo).

155 Z orzecznictwa wynika też, że naruszenie art. 101 TFUE polega na zachowaniu składającym się z dwóch elementów, czyli z zawiązania kartelu i wprowadzenia go w życie. Uzależnianie możliwości zastosowania ustanowionych w prawie konkurencji zakazów tylko od miejsca zawiązania kartelu prowadziłoby ewidentnie do ułatwienia przedsiębiorstwom obchodzenia tych zakazów. Znaczenie ma zatem to, gdzie kartel został wprowadzony w życie. Zresztą przy ustalaniu, czy miało to miejsce w EOG, niewielkie znaczenie ma fakt, czy uczestnicy kartelu wykorzystywali swe mające siedzibę na tym obszarze spółki zależne i filie czy też działających tam agentów lub podagentów, aby nawiązać kontakty z mającymi tam siedzibę nabywcami (zob. ww. w pkt 154 wyrok InnoLux/Komisja, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 156 Jeśli warunek dotyczący wprowadzenia w życie został spełniony, kompetencje Komisji do zastosowania wobec takich zachowań reguł konkurencji Unii podlegają powszechnie przyjętej w publicznym prawie międzynarodowym zasadzie terytorialności (wyrok Trybunału z dnia 27 września 1988 r., *Ahlström Osakeyhtiö i in./Komisja*, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 i od 125/85 do 129/85, Rec. s. 5193, pkt 18; ww. w pkt 154 wyrok *InnoLux/Komisja*, pkt 60).
- 157 Ponadto do spełnienia kryterium wprowadzenia kartelu w życie jako elementu łączącego go z terytorium Unii wystarczy, że produkt objęty kartelem jest sprzedawany na tym terytorium, i to niezależnie od tego, gdzie znajdują się źródła zaopatrzenia i zakłady produkcyjne (zob. ww. w pkt 154 wyrok *InnoLux/Komisja*, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 158 To właśnie w oparciu o te zasady Komisja słusznie uznała, że była właściwa w niniejszej sprawie dla celów stosowania art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG. Z motywów 585–599 zaskarżonej decyzji wynika bowiem, że nawet jeśli niektóre z odnośnych przedsiębiorstw miały w momencie popełnienia naruszenia siedzibę poza terytorium Unii i nie miały spółek zależnych z siedzibą na tym terytorium, praktyki o znamionach zmowy zostały wprowadzone w życie na rzeczonym terytorium i wywarły w Unii natychmiastowy, przewidywalny i istotny wpływ. Komisja przyjęła w tym względzie, że pomimo tego, iż porozumienia kartelowe zostały przygotowane poza EOG, a Europa nie była ich głównym celem, uczestnicy tych porozumień wywarli jednak wpływ na klientów w EOG, dokonując sprzedaży CPT na tym terytorium lub stosując środki wpływające na tę sprzedaż.
- 159 W szczególności Komisja słusznie uznała po pierwsze, że naruszenie wywarło natychmiastowy wpływ w EOG, zważywszy, że z jednej strony porozumienia o znamionach zmowy bezpośrednio wpływały na ustalanie cen i ustalanie ilości CRT dostarczanych na tym terytorium, albo bezpośrednio, albo za pośrednictwem produktów przetworzonych, a z drugiej strony zarówno CDT, jak i CPT były dostarczane i wysyłane bezpośrednio do EOG z zakładów produkcyjnych należących do członków kartelu, położonych w innych częściach świata. Po drugie Komisja słusznie uznała, że wpływ naruszenia na EOG był przewidywalny, ponieważ ceny ilości towarów objęte kartelem miały ewidentny wpływ na wolną konkurencję zarówno między producentami CRT, jak i na rynku niższego szczebla. Poza tym należy stwierdzić, podobnie jak Komisja czyni to w swej analizie, że uczestnicy kartelu CPT nie tylko porozumieli się co do cen, ale również wprowadzili w życie skoordynowane ograniczenie produkcji, które zmniejszyło tym samym podaż w EOG zapewnioną przez fabryki znajdujące się na tym terytorium lub poza nim. Ponadto, jak Komisja stwierdziła, omawiany kartel wywarł natychmiastowy i przewidywalny wpływ na EOG również, jeśli chodzi o pionowo zintegrowanych dostawców, takich jak Philips, LGE, Panasonic i skarżąca, w tym za pośrednictwem dostaw realizowanych przez wspólne przedsiębiorstwa na rzecz poszczególnych spółek dominujących. Po trzecie Komisja słusznie stwierdziła, że wpływ kartelu CPT był istotny ze względu na wagę naruszenia, jego długi czas trwania i rolę odegraną przez strony tego kartelu na rynku europejskim, jeśli chodzi o CRT i produkty przetworzone.
- 160 Wynika stąd, że argument skarżącej, zgodnie z którym spotkania SML i ASEAN koncentrowały się na rynku azjatyckim, a porozumienia zawarte podczas tych spotkań nie dotyczyły EOG, nie odpowiada faktom, ponieważ uczestnicy wspomnianych spotkań sprzedawali CPT w EOG niezależnym podmiotom trzecim, zarówno bezpośrednio, jak i w ramach produktów przetworzonych.
- 161 W tym względzie w sytuacji gdy zintegrowane pionowo przedsiębiorstwo montuje produkty będące przedmiotem naruszenia w produktach końcowych w swych zakładach produkcyjnych położonych poza EOG, sprzedaż przez to przedsiębiorstwo tych produktów końcowych w EOG niezależnym podmiotom trzecim może wpłynąć na konkurencję na rynku tych produktów i tym samym takie naruszenie można uznać za wywołujące reperkusje w EOG, nawet jeśli rynek danych produktów końcowych stanowi rynek odrębny od rynku, którego dotyczy wspomniane naruszenie.

- 162 Jeśli chodzi o stwierdzenie, że spotkania SML i ASEAN składały się na jednolite i ciągle naruszenie związane z CPT, należy zaznaczyć, że zdaniem Komisji nawet jeśli wspomniane spotkania koncentrowały się na sprzedaży w Azji, dyskusje prowadzone podczas tych spotkań nie były oderwane od wydarzeń mających miejsce w innych regionach, a w szczególności w Europie, lecz miały często zasięg światowy. Tak więc Komisja słusznie uznała, odsyłając do uzasadnienia zawartego w motywach 478–490, 496, 499, 517, 518 i 521–523 zaskarżonej decyzji, że pod wieloma względami spotkania te były wzajemnie powiązane z europejskimi spotkaniami w sprawie szkła i że sztuczne byłoby ich oddzielenie od innych kontaktów w ramach kartelu CPT w zakresie, w jakim stanowiły integralną część jednolitego i ciągłego naruszenia obejmującego kontakty o znamionach zмовy zarówno w Europie, jak i w Azji.
- 163 Otóż Komisja przypominała po pierwsze, że trzy grupy spotkań organizowanych w Azji – mianowicie spotkania w sprawie szkła, SML i ASEAN – oraz spotkania mające miejsce w Europie dotyczyły tego samego rodzaju ograniczeń, to znaczy ustalania cen i planowania sprzedaży, które implikowały wymianę poufnych informacji. Po drugie, rodzaje odnośnych produktów, to jest CPT wszystkich rozmiarów, były podobne podczas spotkań rozpatrywanych w całości. Po trzecie w toku dyskusji w ramach wielu spotkań dochodziło do nakładania się zakresów geograficznych, ponieważ spotkania ASEAN i SML miały zasięg światowy, tak że obejmowały EOG lub zawierały odniesienia do Europy. Podobnie Komisja wskazała, że europejskie spotkania w sprawie szkła zawierały odniesienia do Azji. Po czwarte spotkania SML i ASEAN, które były przedłużeniem azjatyckich spotkań w sprawie szkła, odbyły się w tym samym okresie co europejskie spotkania w sprawie szkła, które miały miejsce w latach 1999–2005. Po piąte różne kategorie organizowanych spotkań, mianowicie europejskie spotkania w sprawie szkła, azjatyckie spotkania w sprawie szkła oraz spotkania SML i ASEAN, gromadziły w szerokim zakresie tych samych uczestników. Po szóste strony kartelu CPT dążyły do utrzymania rozsądnej różnicy cen między identycznymi produktami sprzedawanymi w EOG i w Azji oraz do podwyższenia cen w Europie. W konsekwencji Komisja mogła słusznie stwierdzić, że kartel CPT obejmował swym zasięgiem EOG i że ów kartel został wprowadzony w życie na tym terytorium, zważywszy na sprzedaż bezpośrednią w EOG oraz sprzedaż bezpośrednią w EOG w ramach produktów przetworzonych CPT.
- 164 Jak wynika z zaskarżonej decyzji, aby dojść do tych wniosków, Komisja zbadała kontekst, w który wpisywały się trzy grupy spotkań w Azji, mianowicie azjatyckie spotkania w sprawie szkła, SML i ASEAN, jak również sprawozdania z tych spotkań, i doszła na ich podstawie do słusznego wniosku, że spotkania te były komplementarne w stosunku do europejskich spotkań w sprawie szkła, a zatem były wzajemnie ze sobą powiązane. Z motywów 287 i 288 rzeczonej decyzji wynika w tym względzie, że pierwsze wielostronne spotkanie europejskie w dniu 2 października 1999 r. w Glasgow odbyło się w następstwie apeli, z którymi Samsung SDI zwrócił się podczas wielostronnego spotkania przeprowadzonego w dniu 21 września 1999 r. na Tajwanie między Chunghwą, Samsungiem SDI, LGE, [poufne] i Philipsem, które to apele zmierzały do zacieśnienia współpracy z rynkiem europejskim i do skłonienia przedsiębiorstw uczestniczących w kartelu do organizowania regularnych spotkań w celu wymiany informacji na temat rynku i w celu ustalania cen. Wyrażone zostały bowiem obawy co do poziomu cen stosowanych w Europie w odniesieniu do 14-calowych CPT, które to ceny uważane były za zbyt niskie w porównaniu z cenami azjatyckimi. Podczas późniejszego spotkania w dniu 27 października 1999 r. w Tajlandii, o którym mowa w motywach 251 i 290 zaskarżonej decyzji, azjatyckie przedsiębiorstwa przyjęły z zadowoleniem wzrostową tendencję cen na rynkach europejskim i amerykańskim dzięki zmniejszeniu zdolności produkcyjnych przez producentów CPT w Azji.
- 165 Ponadto ze sprawozdań ze spotkań azjatyckich wynika, że ich uczestnicy porównywali sytuację na rynkach w Europie i sytuację na rynkach w Azji oraz porozumiewali się regularnie w celu dostosowania swych cen i zdolności produkcyjnych. Zgodnie z motywem 486 zaskarżonej decyzji uczestnicy spotkań azjatyckich uzgodnili redukcję zdolności mającą ułatwić wysiłki podejmowane przez członków kartelu zmierzające do podwyższenia cen w EOG oraz określili cele w zakresie

udziałów w rynku i kwot dostaw w skali światowej. Poza tym ceny stosowane w danym regionie były wykorzystywane jako punkt odniesienia w celu uzgodnienia cen w innym regionie. Tak więc istniała korelacja między cenami stosowanymi w Azji i w Europie.

- 166 Wynika stąd, że – wbrew twierdzeniom skarżącej – poziom produkcji oraz ceny w Azji miały wpływ na ceny europejskie. Jak Komisja wskazała zresztą w zaskarżonej decyzji, wielu azjatyckich uczestników kartelu CPT dysponowało liniami produkcyjnymi w Europie przez znaczną część okresu, w którym konkurencji spotykali się w ramach różnych spotkań. Z zaskarżonej decyzji wynika ponadto, że niektóre europejskie spółki zależne informowały swą azjatycką centralę o sytuacji rynkowej i o porozumieniach zawartych w ramach kartelu CPT w Europie i odwrotnie, czego skarżąca zresztą nie kwestionuje.
- 167 Poza tym z motywów 413–415 zaskarżonej decyzji wynika, że w ciągu ostatniej fazy kartelu CPT trwającej od 2004 r. do listopada 2006 r., poza spotkaniami SML i ASEAN, które były głównym forum wielostronnym, szereg kontaktów ad hoc dotyczących światowych planów sprzedaży i produkcji miało miejsce w szczególności w Europie i brali w nich udział MTPD oraz uczestnicy europejskich spotkań w sprawie szkła, w tym Samsung SDI, grupa LPD i Thomson. Przypis nr 1074 wspomina w tym względzie o dwustronnych spotkaniach poświęconych wymianie informacji, które miały miejsce między grupą LPD i MTPD w dniu 6 grudnia 2004 r. oraz w dniach 21 lutego i 8 lipca 2005 r. Zgodnie z tym przypisem MTPD załączyła dokumenty do swej odpowiedzi na wystosowane przez Komisję żądanie udzielenia informacji, z których wynika, że informacje od jej konkurentów dotyczące zdolności produkcyjnych producentów CRT, pochodzące z listopada 2006 r., jak również dane światowe, plany w dziedzinie sprzedaży, podaży i produkcji oraz prognozy w zakresie popytu, dotyczące CRT do telewizorów i pochodzące z kwietnia 2005 r. zostały przedstawione MTPD, czego skarżąca zresztą nie kwestionuje.
- 168 W tych okolicznościach skarżąca nie może skutecznie twierdzić, że zaskarżona decyzja nie zawiera żadnego przekonującego dowodu wskazującego, że MTPD wiedziała o istnieniu kartelu CPT. Wreszcie argument skarżącej, zgodnie z którym jak Komisja przyznała w zaskarżonej decyzji, nie istniała wspólna centralna organizacja łącząca europejskie i azjatyckie spotkania w sprawie szkła ze spotkaniami SML i ASEAN, jest bez znaczenia. Z powyższych rozważań, omówionych w zaskarżonej decyzji, wynika bowiem, że wspomniane spotkania były komplementarne i wpisywały się w całościowy plan, tak że Komisja słusznie mogła je uznać za jednolite i ciągłe naruszenie.
- 169 Ponadto wbrew twierdzeniom skarżącej i jak podnosi Komisja oraz jak wynika ze sprawozdań, niektóre spotkania ASEAN, w których uczestniczyła MTPD, w tym spotkania w dniach 16 lutego, 16 marca i 5 listopada 2004 r. obejmowały – poza odniesieniami do porozumienia w sprawie cen, które obejmowało Europę, dotyczyło konkretnych klientów i którego realizacja była skrupulatnie kontrolowana – rozmowy na temat przyszłego popytu i podaży, linii produkcyjnych oraz zdolności i dotyczyły rynku światowego, w tym EOG. Ponadto wymiana poufnych informacji handlowych między konkurentami taka jak wymiana, która miała miejsce podczas spotkań w dniach 18 czerwca 2004 r. i 6 grudnia 2005 r., stanowi uzgodnioną praktykę mogącą umożliwić ograniczenie produkcji oraz przydzielenie udziałów w rynku. W tym względzie brak formalnych porozumień co do tych dwóch ostatnich aspektów naruszenia nie ma wpływu na zgodność zaskarżonej decyzji z prawem stosownie do orzecznictwa, zgodnie z którym wystarczy, by wymiana informacji zmniejszyła lub zniosła poziom niepewności co do funkcjonowania danego rynku i w konsekwencji ograniczyła konkurencję między przedsiębiorstwami (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 4 czerwca 2009 r., T-Mobile Netherlands i in., C-8/08, Zb.Orz. s. I-4529, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo). Ponadto jak podnosi Komisja, fakt, iż część dyskusji odnosiła się do Azji, znajduje wyjaśnienie w okoliczności, że większość zakładów produkcyjnych była położona w tym regionie.
- 170 Co się tyczy spotkań SML, z zaskarżonej decyzji i w szczególności ze sprawozdań ze spotkań w dniach 28 listopada 2003 r., 10 grudnia 2004 r., 15 marca i 26 grudnia 2005 r. wynika, że obecne przedsiębiorstwa, w tym MTPD, wymieniały się informacjami dotyczącymi Europy oraz analizowały

sytuację w skali światowej, uwzględniając też Europę. Ponadto uczestnicy tych spotkań omówili możliwość kontrolowania cen na rynku europejskim, w tym cen CPT małych i średnich rozmiarów, oraz stwierdzili konieczność kontrolowania produkcji oraz koordynowania zamykania europejskich fabryk. Poza tym dwa z tych spotkań, mianowicie spotkania w dniach 28 listopada 2003 r. i 10 grudnia 2004 r., dotyczyły wyraźnie ustalania cen w Europie.

171 Tak więc skarżąca nie może twierdzić, że zaskarżona decyzja nie zawiera dowodów na podział udziałów w rynku i na ograniczenia produkcji w dziedzinie CPT w tym okresie w ramach spotkań SML i ASEAN, ponieważ ze sprawozdań z wielu tych spotkań wynika, że uczestnicy wymieniali się podczas nich danymi dotyczącymi produkcji, sprzedaży, zdolności produkcyjnych oraz prognoz w skali światowej, które to dane mogły zostać wykorzystane do obliczenia udziałów w rynku uczestniczących przedsiębiorstw, jak również do kontroli wykonania porozumienia, i że opracowali oni wytyczne w sprawie cen w skali światowej za CPT różnych rozmiarów.

172 Z powyższego wynika, że niniejszy zarzut należy oddalić.

173 Mając na względzie całość powyższych rozważań, należy uwzględnić pierwsze żądanie i stwierdzić nieważność art. 1 ust. 2 lit. d) zaskarżonej decyzji, w zakresie w jakim Komisja stwierdza w nim, że skarżąca naruszyła art. 101 TFUE, uczestnicząc w kartelu CPT w okresie od dnia 16 maja 2000 r. do dnia 31 marca 2003 r. W wyniku tego stwierdzenia nieważności należy również uwzględnić trzecie żądanie i stwierdzić nieważność art. 2 ust. 2 lit. g) zaskarżonej decyzji, w którym Komisja nałożyła na skarżącą grzywnę w wysokości 28 048 000 EUR z tytułu jej uczestnictwa w kartelu w okresie od dnia 16 maja 2000 r. do dnia 31 marca 2003 r.

174 Żądania stwierdzenia nieważności należy oddalić w pozostałym zakresie.

W przedmiocie żądań, przedstawionych pomocniczo, zmierzających do uchylenia lub obniżenia kwoty grzywny

175 Na poparcie tych żądań skarżąca podnosi jeden zarzut, oparty na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja nałożyła na skarżącą grzywnę w art. 2 ust. 2 lit. g) i h) tej decyzji, lub pomocniczo na błędzie przy obliczeniu kwoty tej grzywny.

176 Zważywszy na stwierdzenie nieważności art. 2 ust. 2 lit. g) zaskarżonej decyzji, ten zarzut należy zbadać wyłącznie w zakresie, w jakim zmierza on do wykazania, że Komisja popełniła błąd w zaskarżonej decyzji, nakładając na skarżącą grzywnę w art. 2 ust. 2 lit. h) tej decyzji, i że obliczenie kwoty tej grzywny jest błędne.

177 Ów zarzut, w którym skarżąca zwraca się do Sądu o skorzystanie przez niego z przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, składa się z dwóch części.

178 W ramach pierwszej części i tytułem głównym skarżąca wnosi do Sądu o wyciągnięcie konsekwencji z błędów popełnionych jakoby przez Komisję, które Sąd stwierdził przy badaniu zarzutów dotyczących stwierdzenia nieważności. W ramach drugiej części i tytułem pomocniczym skarżąca wskazuje na błędy w obliczeniu kwoty grzywny, które doprowadziły w istocie do naruszenia zasad proporcjonalności i równego traktowania, jak również do naruszenia prawa do obrony.

179 Zważywszy na fakt, iż w wyniku badania zarzutów podniesionych na poparcie żądań stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji uwzględnione zostały jedynie żądania pierwsze i trzecie (zob. pkt 173 powyżej), nie zachodzi potrzeba zbadania pierwszej części tego zarzutu.

- 180 W konsekwencji do Sądu należy zbadanie, w ramach przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, drugiej części tego zarzutu w świetle żądania czwartego, w ramach którego skarżąca wniosła do Sądu o obniżenie kwoty grzywny nałożonej na nią i na Panasonic na zasadzie odpowiedzialności solidarnej z tytułu jej udziału w kartelu za pośrednictwem MTPD.
- 181 Skarżąca podnosi cztery dodatkowe argumenty na poparcie swego wniosku o zmianę kwoty nałożonych na nią grzywien.
- 182 W pierwszej kolejności skarżąca twierdzi, że rozumowanie Komisji dotyczące ustalenia proporcji wartości sprzedaży przyjętej do obliczenia kwoty podstawowej grzywny jest niejasne i lakoniczne oraz podnosi ona naruszenie zasady proporcjonalności. Skarżąca twierdzi w tym względzie po pierwsze, że kwota grzywny nie odzwierciedla znacznych różnic między zakresem kartelu CDT i zakresem kartelu CPT, który nie był aż tak wielowymiarowy, jak twierdzi Komisja, a po drugie że wartość 18% ustalona w celu uwzględnienia wagi rzeczzonego kartelu na potrzeby określenia kwoty podstawowej była nieproporcjonalna.
- 183 Należy przypomnieć w tym zakresie, że zgodnie z art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1/2003 przy ustalaniu wysokości grzywny uwzględnia się wagę i czas trwania naruszenia.
- 184 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że w granicach przewidzianych w rozporządzeniu nr 1/2003 Komisja dysponuje szerokim zakresem swobodnego uznania przy wykonywaniu swych uprawnień w zakresie nakładania takich grzywien (wyroki Trybunału: z dnia 28 czerwca 2005 r., Dansk Rørindustri i in./Komisja, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, Zb.Orz. s. I-5425, pkt 172; z dnia 24 września 2009 r., Erste Group Bank i in./Komisja, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P i C-137/07 P, Zb.Orz. s. I-8681, pkt 123). Jednakże w sytuacji gdy Komisja przyjmuje wytyczne, których celem jest uszczegółowienie – z poszanowaniem postanowień traktatu – kryteriów, jakie zamierza stosować w ramach przysługującego jej swobodnego uznania, wynika z nich samoograniczenie jej uprawnień, polegające na tym, że winna ona stosować się do zasad zawierających wskazówki, które sama sobie narzuciła (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 8 października 2008 r., Carbone Lorraine/Komisja, T-73/04, Zb.Orz. s. II-2661, pkt 192 i przytoczone tam orzecznictwo). Nie może ona od nich odstąpić w konkretnym przypadku bez podania powodów zgodnych z zasadą równego traktowania, która sprzeciwia się temu, aby porównywalne sytuacje były traktowane w odmienny sposób, zaś odmiennie sytuacje były traktowane w sposób podobny, chyba że takie traktowanie jest obiektywnie uzasadnione (zob. wyrok Trybunału z dnia 15 października 2009 r., Audioux i in., C-101/08, Zb.Orz. s. I-9823, pkt 54 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 185 Ponadto zgodnie z pkt 4 wytycznych z 2006 r.:

„Uprawnienia Komisji w zakresie nakładania grzywien [...] należą do środków, które przyznaje się Komisji w celu realizacji przypisanej jej traktatem funkcji kontrolnej. Funkcja ta nie polega wyłącznie na prowadzeniu dochodzeń w sprawie poszczególnych naruszeń przepisów i nakładania sankcji w tym zakresie. Obejmuje ona również zadanie realizacji ogólnej polityki mającej na celu stosowanie przewidzianych traktatem zasad ochrony konkurencji oraz kierowanie działaniami przedsiębiorstw w świetle tych zasad [...]. W tym celu Komisja musi zapewnić, by jej działania miały efekt odstraszający [...]. W konsekwencji, jeżeli Komisja stwierdzi naruszenie przepisów z art. 81 [WE] i 82 [WE], nałożenie grzywny na podmiot dokonujący naruszenia może okazać się konieczne. Powodem, dla którego grzywny ustala się na poziomie odpowiednio wysokim dla osiągnięcia efektu odstraszającego, jest nie tylko ukaranie przedsiębiorstw (konkretny efekt odstraszający), lecz również powstrzymanie innych przedsiębiorstw od podejmowania działań sprzecznych z przepisami art. 81 [WE] i 82 [WE] lub kontynuowania tego rodzaju działań (ogólny efekt odstraszający)”.

186 Jak wynika z pkt 5–7 wytycznych z 2006 r., aby osiągnąć te cele, przy ustalaniu wysokości grzywien Komisja powinna oprzeć się na danych dotyczących wartości sprzedaży towarów lub usług mających związek z naruszeniem oraz na liczbie lat, w ciągu których dane przedsiębiorstwo brało udział w naruszeniu, oraz powinna doliczyć do kwoty podstawowej grzywny pewną kwotę w celu odstraszenia przedsiębiorstw od angażowania się w nielegalne działania.

187 Należy przypomnieć, że zgodnie z pkt 19 wytycznych z 2006 r. „[w] celu ustalenia podstawowej kwoty grzywny pewna część wartości sprzedaży, której wielkość uzależniona jest od wagi naruszenia, zostanie pomnożona przez liczbę lat, w ciągu których dokonywano naruszenia”.

188 Jeśli chodzi o współczynnik dotyczący wagi naruszenia, pkt 20 wytycznych z 2006 r. stanowi, że „[o]cena wagi naruszenia będzie dokonywana osobno dla każdego przypadku, dla każdego rodzaju naruszenia przepisów, z uwzględnieniem wszelkich okoliczności istotnych dla danego przypadku”.

189 Co się tyczy określenia części sprzedaży, jaką należy uwzględnić, z pkt 21 wytycznych z 2006 r. wynika, że „[o]gólną zasadą jest, że część uwzględnianej wartości sprzedaży będzie ustalana na poziomie do 30% wartości sprzedaży”. Z pkt 22 wytycznych wynika zaś, że „[w] celu podjęcia decyzji w kwestii, czy wartość sprzedaży, która ma zostać uwzględniona w danym przypadku, znajdować się będzie w niższej czy wyższej części tej trzydziestoprocentowej skali, Komisja rozważy takie czynniki jak: charakter naruszenia, wielkość skumulowanej części rynku, jaką dysponują dane przedsiębiorstwa, zakres geograficzny naruszenia oraz fakt, czy naruszenie zostało wprowadzone w życie, czy też nie”. Wreszcie stosownie do pkt 23 tych wytycznych:

„Porozumienia [...] horyzontalne dotyczące ustalania cen, podziału rynku i ograniczenia produkcji, które są z reguły tajne, zaliczają się ze względu na swój charakter do najpoważniejszych ograniczeń konkurencji. Zgodnie z zasadami polityki konkurencji muszą one być surowo karane. W konsekwencji część sprzedaży, która brana jest pod uwagę w wypadku naruszeń tego rodzaju, znajdować się będzie zazwyczaj w górnym przedziale powyższej skali”.

190 Jak wynika z motywu 1059 zaskarżonej decyzji, w celu określenia wagi naruszenia Komisja uwzględniła w niniejszej sprawie w szczególności fakt, iż zarówno kartel CPT, jak i kartel CDT były wieloaspektowe, ponieważ obejmowały horyzontalne porozumienia w sprawie ustalania cen docelowych lub minimalnych, podziału rynków i ograniczenia produkcji, jak również – jeśli chodzi o kartel CDT – w sprawie podziału klientów. Komisja wskazała, że owe naruszenia stanowiły ze względu na swój charakter jeden z najpoważniejszych rodzajów ograniczeń konkurencji w świetle przepisów art. 101 TFUE, w przypadku którego pkt 23 wytycznych z 2006 r. przewiduje uwzględnienie części wartości sprzedaży znajdującej się w górnym przedziale skali. Komisja przypomniła ponadto, że przedsiębiorstwa uczestniczące w tych naruszeniach musiały lub powinny były mieć świadomość bezprawnego charakteru swej działalności, czego dowodzi okoliczność, że podjęły one środki w celu zatajenia istnienia kartelu. Poza tym Komisja wskazała, że zasięg geograficzny zarówno kartelu CDT, jak i kartelu CPT obejmował cały EOG i że łączny udział w rynku – na poziomie EOG – przedsiębiorstw będących adresatami zaskarżonej decyzji, w przypadku których naruszenia zostały wykazane, nie przekraczał 80%. Wreszcie Komisja stwierdziła, że porozumienia były bardzo ustrukturyzowane, były ściśle stosowane i podlegały kontrolom. W motywie 1070 zaskarżonej decyzji Komisja doszła na tej podstawie do wniosku, że ze względu na charakter naruszenia należało zastosować współczynnik wynoszący 18% wartości odnośnej sprzedaży.

191 Wbrew argumentom skarżącej owa ocena jest dostatecznie uzasadniona, ponieważ Komisja należycie uwzględniła czynniki wymienione w pkt 22 wytycznych z 2006 r. (zob. pkt 189 powyżej), mianowicie, poza charakterem naruszenia, łączny udział w rynku odnośnych przedsiębiorstw obejmujący cały rynek, zakres geograficzny odpowiadający całemu EOG oraz fakt, iż kartel został wprowadzony w życie.

- 192 Ponadto bezsporne jest, że naruszenie związane z CPT podlega kategorii wskazanej w pkt 23 wytycznych z 2006 r., ponieważ obejmowało ono w szczególności tajne horyzontalne porozumienia w sprawie ustalania cen. W konsekwencji zważywszy na fakt, iż wytyczne z 2006 r. przewidują pułap wynoszący 30%, Komisja, określając uwzględnioną część sprzedaży na poziomie 18%, to znaczy na poziomie niewiele wyższym niż połowa przewidzianej skali, postąpiła zgodnie z zasadami, które sama sobie narzuciła w rzeczonych wytycznych. Tak oczywiste naruszenie prawa konkurencji jest bowiem ze swej natury szczególnie poważne i sprzeczne z najbardziej podstawowymi celami Unii (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 29 czerwca 2012 r., GDF Suez/Komisja, T-370/09, Zb.Orz., pkt 420 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 193 Żaden z przedstawionych przez skarżącą dowodów nie pozwala na podważenie tej oceny.
- 194 Badanie zarzutów czwartego i piątego, podniesionych na poparcie żądań stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji, nie pozwoliło bowiem na zakwestionowanie udziału odnośnych przedsiębiorstw w jednolitym i ciągłym naruszeniu art. 101 TFUE, które doprowadziło do ograniczenia konkurencji na rynku EOG i skutkowało w szczególności ustalaniem cen, którego wprowadzenie w życie było skrupulatnie kontrolowane, jak również ograniczeniem produkcji i wymianą poufnych informacji dotyczących CPT. Wbrew twierdzeniom skarżącej należy zaznaczyć po pierwsze, że stopień zaawansowania lub złożoności kartelu CDT w porównaniu z kartelem CPT jest bez znaczenia w świetle skutków obu karteli, które polegały na ograniczeniu konkurencji na rynku EOG. Po drugie, jak wynika z motywu 1059 zaskarżonej decyzji, wyższy współczynnik wagi naruszenia przyjęty w odniesieniu do kartelu CDT uwzględnia fakt, iż kartel obejmował również – w przeciwieństwie do kartelu CPT – podział klientów. Jeśli chodzi o argumenty, zgodnie z którymi zaskarżona decyzja nie zawiera wystarczającej liczby dowodów na ograniczenie produkcji i podział rynków, nie można ich uwzględnić z uwagi na analizę dokonaną w ramach drugiej części zarzutu piątego.
- 195 Wreszcie co się tyczy twierdzenia skarżącej, zgodnie z którym dwa z trzech aspektów naruszenia, mianowicie ograniczenie produkcji i podział rynków, nie utrzymywały się przez cały czas trwania naruszenia, należy stwierdzić, że nawet gdyby było ono prawidłowe, nie wystarczy do zakwestionowania ocen dokonanych przez Komisję w odniesieniu do istnienia naruszenia, jego wagi w niniejszej sprawie, a zatem części wartości sprzedaży, jaką należy uwzględnić w celu określenia kwoty podstawowej grzywny (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 13 grudnia 2012 r., Versalis i Eni/Komisja, T-103/08, pkt 241).
- 196 Wynika stąd, że ustalając na poziomie 18% na podstawie wytycznych z 2006 r. część wartości sprzedaży, jaką należy uwzględnić w celu określenia kwoty podstawowej grzywny podlegającej nałożeniu na skarżącą, Komisja nie przekroczyła granic przysługującego jej swobodnego uznania. Argument, zgodnie z którym owa procentowo wyrażona wartość jest nieproporcjonalna w stosunku do wartości wyznaczonej w odniesieniu do kartelu CDT, która wynosi 19%, winien zatem zostać oddalony.
- 197 Należy również oddalić argumenty skarżącej dotyczące wprowadzenia w życie naruszenia i jego skutków, zważywszy, że zgodnie z pkt 23 wytycznych z 2006 r. Komisja mogła ustalić kwotę grzywny na podstawie samego kryterium charakteru naruszenia (ww. w pkt 192 wyrok GDF Suez/Komisja, pkt 423).
- 198 Wreszcie żaden inny dowód nie uzasadnia tego, by Sąd skorzystał z kompetencji o charakterze reformatoryjnym w odniesieniu do kwoty grzywny ze względu na wagę naruszenia.
- 199 Z powyższego wynika, że należy oddalić niniejsze zastrzeżenie.
- 200 W drugiej kolejności skarżąca twierdzi, że Komisja nie uwzględniła ograniczonego charakteru jej uczestnictwa oraz uczestnictwa MTPD, ani gdy ustaliła część wartości sprzedaży w celu obliczenia kwoty podstawowej grzywny, ani gdy dokonała oceny ewentualnych okoliczności łagodzących.

- 201 Należy przypomnieć, że zgodnie z orzecnictwem przyznanie obniżenia kwoty podstawowej grzywny na podstawie okoliczności łagodzących jest bezwzględnie związane z okolicznościami konkretnej sprawy, które mogą skłonić Komisję do odmowy przyznania tego obniżenia przedsiębiorstwu będącemu stroną niezgodnego z prawem porozumienia. Uwzględnienie okoliczności łagodzącej w sytuacji, gdy przedsiębiorstwo jest stroną porozumienia ewidentnie niezgodnego z prawem, jeżeli przedsiębiorstwo to wiedziało lub nie mogło nie wiedzieć, że owo porozumienie stanowiło naruszenie, nie może bowiem pozbawić nałożonej grzywny skutku odstraszającego i naruszyć skuteczności art. 101 ust. 1 TFUE (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 9 lipca 2009 r., Archer Daniels Midland/Komisja, C-511/06 P, Zb.Orz. s. I-5843, pkt 104, 105 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 202 Ponadto z pkt 29 wytycznych z 2006 r. wynika, że Komisja nie jest w żadnym razie zobowiązana do systematycznego uwzględnienia każdej z wymienionych okoliczności łagodzących z osobna ani do przyznania w automatyczny sposób dodatkowej obniżki kwoty podstawowej grzywny, jeśli przedsiębiorstwo przedstawia dowody mogące wskazywać na istnienie jednej z tych okoliczności. Odpowiedni charakter ewentualnego obniżenia kwoty grzywny z tytułu okoliczności łagodzących musi być bowiem oceniany z ogólnego punktu widzenia z uwzględnieniem ogółu istotnych okoliczności sprawy. Zatem wobec braku w wytycznych z 2006 r. wskazówki o imperatywnym charakterze w odniesieniu do okoliczności łagodzących, które mogą zostać uwzględnione, należy stwierdzić, że Komisja zachowała pewną swobodę przy dokonywaniu całościowej oceny wysokości ewentualnej obniżki kwoty grzywny z tytułu okoliczności łagodzących (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 2 lutego 2012 r., Denki Kagaku Kogyo i Denka Chemicals/Komisja, T-83/08, pkt 240 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 203 W niniejszej sprawie, jeśli chodzi o argument, zgodnie z którym Komisja winna była uwzględnić fakt, iż MTPD nie uczestniczyła w europejskich spotkaniach w sprawie szkła, a jedynie w spotkaniach SML i ASEAN, należy przypomnieć, że – jak wynika z analizy drugiej części zarzutu piątego – Komisja słusznie uznała, iż MTPD, z którą skarżąca i Panasonic tworzyły jednostkę gospodarczą, uczestniczyła w jednolitym i ciągłym naruszeniu art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG obejmującego całe terytorium EOG i polegającego na porozumieniach i uzgodnionych praktykach mających na celu uzgadnianie cen i produkcji oraz wymianę między konkurentami poufnych informacji handlowych. Zważywszy na swobodne uznanie, które przysługuje Komisji, gdy ustala ona kwotę grzywny, jakie zamierza nałożyć, Komisja mogła uznać, że z uwagi na te wszystkie elementy uwzględnienie okoliczności łagodzących nie było uzasadnione.
- 204 Skarżąca nie wykazała też, że MTPD sprzeciwiła się kartelowi CPT do tego stopnia, że zakłóciła jego prawidłowe funkcjonowanie, czego wymaga jednak orzecznictwo, aby można było uznać brak wprowadzenia w życie kartelu uzasadniający obniżenie kwoty grzywny z tytułu okoliczności łagodzących (zob. podobnie ww. w pkt 202 wyrok Denki Kagaku Kogyo i Denka Chemicals/Komisja, pkt 248 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 205 Wynika stąd, że Komisja nie przekroczyła granic swobodnego uznania, które przysługuje jej w tej dziedzinie, gdy nie uwzględniła z tytułu okoliczności łagodzącej, która uzasadniałaby obniżenie kwoty grzywny, faktu – przy założeniu, że zostanie on wykazany – iż MTPD nie uczestniczyła we wszystkich elementach składowych omawianego kartelu. Jeśli chodzi bowiem o odpowiedzialność za naruszenie jako taką, z orzecznictwa wynika, że fakt, iż przedsiębiorstwo nie uczestniczyło bezpośrednio we wszystkich elementach składowych całego kartelu, nie może zwolnić go od odpowiedzialności za naruszenie art. 101 ust. 1 TFUE, jeśli zostanie wykazane, tak jak w niniejszej sprawie, że bezwzględnie musiało ono wiedzieć po pierwsze, że zмова, w której uczestniczyło, wpisywała się w ogólny plan, a po drugie że ów ogólny plan obejmował wszystkie elementy składowe kartelu (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 8 grudnia 2011 r., Chalkor/Komisja, C-386/10 P, Zb.Orz. s. I-13085, pkt 91 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 206 Ponadto skarżąca nie wyjaśnia, w jaki sposób Komisja, nie uwzględnivszy na jej korzyść okoliczności łagodzącej w tym zakresie, naruszyła zasadę proporcjonalności lub zasadę równego traktowania.

- 207 Zakładając nawet, że w ramach swej argumentacji skarżąca zmierza do wykazania, iż jej rola w kartelu była wyłącznie bierna, należy zaznaczyć po pierwsze, że wprawdzie okoliczność ta była wyraźnie przewidziana w wytycznych z 1998 r. jako ewentualna okoliczność łagodząca, lecz nie figuruje ona już wśród okoliczności łagodzących, które można uwzględnić na podstawie wytycznych z 2006 r. Świadczy to więc o świadomej decyzji politycznej, by nie „zachęcać” już uczestników naruszenia reguł konkurencji do biernego zachowania. Otóż owa decyzja jest objęta swobodnym uznaniem Komisji przy określaniu i stosowaniu polityki konkurencji.
- 208 Po drugie „wyłącznie bierna rola” przedsiębiorstwa w popełnieniu naruszenia lub „pójście w ślad za [jego] liderem” zakładają z definicji przyjęcie przez dane przedsiębiorstwo „niezaangażowanej postawy”, czyli brak aktywnego udziału w przygotowywaniu porozumienia lub porozumień antykonkurencyjnych (wyrok Sądu z dnia 9 lipca 2003 r., Cheil Jedang/Komisja, T-220/00, Zb.Orz. s. II-2473, pkt 167). Z orzecznictwa wynika, że wśród tych okoliczności, które mogą wskazywać na bierną rolę przedsiębiorstwa w kartelu, można wziąć pod uwagę znacznie rzadsze, w porównaniu ze zwykłymi członkami kartelu, uczestnictwo tego przedsiębiorstwa w spotkaniach, jak również istnienie wyraźnych oświadczeń w kwestii roli odgrywanej w kartelu przez to przedsiębiorstwo, złożonych przez przedstawicieli przedsiębiorstw trzecich uczestniczących w naruszeniu, z uwzględnieniem wszystkich istotnych okoliczności danego przypadku (zob. ww. wyrok Cheil Jedang/Komisja, pkt 168 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 209 W niniejszej sprawie MTPD uczestniczyła w dość znacznej liczbie spotkań kartelu CPT, których antykonkurencyjny charakter został wykazany i podczas których MTPD przekazała swym konkurentom pewne poufne informacje handlowe. Nawet gdyby te informacje były błędne lub zostały uzyskane z innego źródła, wywarły jednak na jej konkurentach wrażenie, że brała ona udział w kartelu, przez co zachęciły one do niego. Ponadto żaden z uczestników omawianego kartelu nie wskazał, że skarżąca przyjęła „niezaangażowaną postawę” w ramach naruszenia. Z tych względów nie można uznać, że jej rola była wyłącznie bierna.
- 210 Wynika stąd, że Komisja nie przekroczyła granic swobodnego uznania, które przysługuje jej w tej dziedzinie, gdy nie uwzględniła z tytułu okoliczności łagodzącej, która uzasadniałaby obniżenie kwoty grzywny, podobno wyłącznie biernej i marginalnej roli MTPD.
- 211 W trzeciej kolejności skarżąca podnosi, że Komisja naruszyła swe wytyczne z 2006 r., gdyż uwzględniła w ramach właściwego obrotu nie tylko sprzedaż CRT klientom mającym siedzibę w EOG, ale również sprzedaż bezpośrednią w EOG w ramach produktów przetworzonych, która to sprzedaż nie pozostawała ani w bezpośrednim, ani w pośrednim związku z naruszeniem. Po pierwsze skarżąca zarzuca Komisji w tym względzie, że nie wykazała ona istnienia antykonkurencyjnego zachowania w świetle sprzedaży wewnętrznej, która została wyraźnie wykluczona z rozmów prowadzonych podczas spotkań SML i ASEAN, a zatem nie była bezpośrednio związana z naruszeniem. Po drugie twierdzi ona, iż Komisja nie mogła oprzeć się na domniemaniu, że naruszenie wywarło wpływ na rynek niższego szczebla w zakresie telewizorów w EOG, tak że sprzedaż bezpośrednia w EOG w ramach produktów przetworzonych nie pozostawała w pośrednim związku z naruszeniem.
- 212 Należy przypomnieć, że art. 23 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1/2003 stanowi, iż grzywna nałożona na każde przedsiębiorstwo i każdy związek przedsiębiorstw uczestniczący w naruszeniu nie przekroczy 10% całkowitego obrotu uzyskanego w poprzedzającym roku obrotowym.
- 213 Trybunał orzekł już, że Komisja – biorąc pod uwagę kontekst oraz cele systemu kar ustanowionego w rozporządzeniu nr 1/2003 – jest zobowiązana dokonać oceny, w każdym rozpatrywanym przypadku, zamierzonego wpływu na zainteresowane przedsiębiorstwo, uwzględniając w szczególności obrót tego przedsiębiorstwa odzwierciedlający jego rzeczywistą sytuację gospodarczą w okresie, w którym miało miejsce naruszenie (wyrok z dnia 7 czerwca 2007 r., Britannia Alloys & Chemicals/Komisja,

C-76/06 P, Zb.Orz. s. I-04405, pkt 25; ww. w pkt 30 wyrok Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, pkt 53; wyrok z dnia 23 kwietnia 2015 r., LG Display i LG Display Taiwan/Komisja, C-227/14 P, Zb.Orz., pkt 49).

- 214 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału przy określaniu kwoty grzywny dopuszczalne jest uwzględnienie zarówno całkowitego obrotu przedsiębiorstwa, który stanowi wskazówkę – nawet jeżeli jest ona przybliżona i nieprecyzyjna – co do wielkości tego przedsiębiorstwa i jego siły ekonomicznej, jak i części tego obrotu, który pochodzi ze sprzedaży towarów będących przedmiotem naruszenia i który może zatem stanowić wskazówkę co do zakresu tego naruszenia (wyrok Trybunału z dnia 7 czerwca 1983 r., *Musique Diffusion française i in./Komisja*, od 100/80 do 103/80, Rec. s. 1825, pkt 121; ww. w pkt 30 wyrok Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, pkt 54; ww. w pkt 213 wyrok LG Display i LG Display Taiwan/Komisja, pkt 50).
- 215 Z orzecznictwa Trybunału wynika, że chociaż art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 pozostawia Komisji zakres uznania, to jednak ogranicza on możliwość korzystania z niego, określając obiektywne kryteria, które Komisja jest zobowiązana stosować. Tak więc, po pierwsze, kwota grzywny, jaka może zostać wymierzona, ma górną granicę określoną liczbowo i w sposób bezwzględny, tak że maksymalna kwota grzywny, którą można nałożyć na dane przedsiębiorstwo, może być z góry przewidziana. Po drugie, korzystanie z tych uprawnień dyskrecyjnych jest też ograniczone normami postępowania, jakie Komisja sama sobie narzuciła w wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien (ww. w pkt 30 wyrok Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, pkt 55; ww. w pkt 213 wyrok LG Display i LG Display Taiwan/Komisja, pkt 51).
- 216 Zgodnie z pkt 13 wytycznych z 2006 r. „[w] celu ustalenia kwoty podstawowej grzywny Komisja uwzględni wartość sprzedaży [towarów] lub usług [osiągniętą] przez przedsiębiorstwo, [mającą] bezpośredni lub pośredni związek z naruszeniem, [na] danym [obszarze] geograficznym na terytorium EOG”. W pkt 6 wytycznych wyjaśniono, że „[p]ołączenie wartości sprzedaży mającej[ej] związek z naruszeniem przepisów z okresem jego trwania stanowi [odpowiednią wartość zastępczą] odzwierciedlającą zarówno gospodarcze znaczenie naruszenia, jak i stopień zaangażowania każdego z uczestniczących w nim przedsiębiorstw”.
- 217 Celem pkt 13 wytycznych z 2006 r. jest zatem przyjęcie za punkt wyjścia, przy obliczaniu kwoty grzywny nałożonej na przedsiębiorstwo, kwoty odzwierciedlającej gospodarcze znaczenie naruszenia i stopień zaangażowania tego przedsiębiorstwa w tym naruszeniu (wyrok Trybunału z dnia 11 lipca 2013 r., *Team Relocations i in./Komisja*, C-444/11 P, pkt 76; ww. w pkt 30 wyrok Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, pkt 57; ww. w pkt 213 wyrok LG Display i LG Display Taiwan/Komisja, pkt 53).
- 218 W konsekwencji pojęcie wartości sprzedaży, o którym mowa w pkt 13, obejmuje sprzedaż zrealizowaną na rynku, którego dotyczy naruszenie w obrębie EOG, przy czym nie trzeba ustalać, czy naruszenie to miało rzeczywiście wpływ na tę sprzedaż, gdyż część obrotu pochodząca ze sprzedaży produktów będących przedmiotem naruszenia najlepiej odzwierciedla znaczenie gospodarcze tego naruszenia (zob. podobnie ww. w pkt 217 wyrok *Team Relocations i in./Komisja*, pkt 75–78; ww. w pkt 30 wyrok Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, pkt 57–59; wyrok Trybunału z dnia 19 marca 2015 r., *Dole Food i Dole Fresh Fruit Europe/Komisja*, C-286/13 P, Zb.Orz., pkt 148, 149; ww. w pkt 213 wyrok LG Display i LG Display Taiwan/Komisja, pkt 53–58, 64).
- 219 W niniejszej sprawie uczestnicy kartelu – tacy jak MTPD, na zachowanie której skarżąca wywierała decydujący wpływ – którzy byli przedsiębiorstwami zintegrowanymi pionowo, montowali na zewnątrz EOG w produktach końcowych sprzedawanych w EOG CPT objęte kartelem. Jak podnosi skarżąca, sprzedaż uwzględniona w celu ustalenia kwoty grzywny z tytułu sprzedaży bezpośredniej w EOG w ramach produktów przetworzonych nie została dokonana na rynku produktu, którego dotyczy naruszenie, w niniejszym przypadku na rynku CRT objętych kartelem, ale na rynku produktowym odrębnym od tego rynku, mianowicie na rynku niższego szczebla produktów końcowych

z zamontowanymi rzeczonymi CRT, zważywszy, że wspomniane CRT objęte kartelem były w takim przypadku przedmiotem sprzedaży wewnętrznej poza EOG między MTPD a jej spółkami zależnymi zintegrowanymi pionowo.

- 220 Z motywów 1026 i 1029 zaskarżonej decyzji wynika jednak, że w celu ustalenia kwoty służącej za podstawę grzywien Komisja uwzględniła jedynie cenę pobieraną za CDT i CPT zamontowane w telewizorach lub monitorach komputerowych, a nie cenę tych ostatnich. W konsekwencji Komisja nie uwzględniła całej wartości sprzedaży produktów końcowych zawierających CRT objęte kartelem, lecz tylko jej ułamek, który mógł odpowiadać wartości CRT objętych kartelem zamontowanych w produktach końcowych, gdy te ostatnie były sprzedawane przez przedsiębiorstwo podlegające skarżącej niezależnym podmiotom trzecim mającym siedzibę w EOG. Ustalenie to nie zostało zakwestionowane.
- 221 Ponadto wbrew twierdzeniom skarżącej Komisja słusznie uwzględniła sprzedaż telewizorów i monitorów komputerowych celem obliczenia kwoty grzywiny.
- 222 Chociaż pojęcie „wartości sprzedaży”, o którym mowa w pkt 13 wytycznych z 2006 r., nie powinno rozciągać się do tego stopnia, by obejmowało osiągniętą przez dane przedsiębiorstwo sprzedaż nieobjętą w żaden sposób zakresem działania zarzucanego kartelu (zob. ww. w pkt 217 wyrok Team Relocations i in./Komisja, pkt 76; ww. w pkt 30 wyrok Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, pkt 57; ww. w pkt 213 wyrok LG Display i LG Display Taiwan/Komisja, pkt 53), to jednak sprzeczne z celem przyświecającym art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2003 byłoby, gdyby uczestnicy kartelu, którzy są zintegrowani pionowo, mogli – z tego tylko względu, że wmontowali produkty będące przedmiotem naruszenia w produktach końcowych poza EOG – doprowadzić do wykluczenia z obliczenia grzywiny ułamka wartości ich sprzedaży tych produktów końcowych dokonanej w obrębie EOG, mogącego odpowiadać wartości produktów będących przedmiotem naruszenia.
- 223 Jak bowiem orzekł już także Trybunał, zintegrowane pionowo przedsiębiorstwa mogą czerpać korzyści z porozumienia w sprawie horyzontalnego ustalania cen zawartego z naruszeniem art. 101 TFUE nie tylko w ramach sprzedaży na rzecz niezależnych podmiotów trzecich na rynku produktów będących przedmiotem tego naruszenia, lecz także na rynku niższego szczebla produktów przetworzonych, w których skład wchodzi te produkty, i to z dwóch różnych tytułów. Albo przedsiębiorstwa te przenoszą wynikające z przedmiotu naruszenia podwyżki ceny składników na cenę produktów przetworzonych, albo ich nie przenoszą, co oznacza z kolei przyznanie im korzyści w zakresie kosztów w porównaniu z ich konkurentami, którzy zaopatrują się w te same składniki na rynku produktów będących przedmiotem naruszenia (ww. w pkt 30 wyrok Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, pkt 60).
- 224 W tych okolicznościach Komisja słusznie uznała, że wprawdzie sprzedaż bezpośrednia w EOG w ramach produktów przetworzonych nie została dokonana na rynku produktowym, którego dotyczy naruszenie, zakłóciła jednak konkurencję w EOG z naruszeniem art. 101 TFUE w szczególności na szkodę konsumentów i że wspomniana sprzedaż pozostawała w związku z naruszeniem w EOG w rozumieniu pkt 13 wytycznych z 2006 r.
- 225 Wynika stąd, że argumentacja skarżącej, zgodnie z którą Komisja nie mogła oprzeć się na domniemaniu, iż naruszenie wywarło wpływ na rynek niższego szczebla telewizorów w EOG, nie zasługuje na uwzględnienie w świetle orzecznictwa przytoczonego w pkt 223 powyżej. Ponadto zważywszy, że – jak zostało przypomniane w pkt 220 powyżej – Komisja nie uwzględniła wartości produktu przetworzonego w całości, a jedynie wartość kineskopów w nim zamontowanych, taka argumentacja jest w każdym razie bezskuteczna.

- 226 Należy ponadto zauważyć, że wykluczenie sprzedaży bezpośredniej w EOG w ramach produktów przetworzonych miałooby skutek w postaci sztucznego zminimalizowania znaczenia ekonomicznego naruszenia popełnionego przez dane przedsiębiorstwo, gdyż sama okoliczność, że wyklucza się uwzględnienie takiej sprzedaży, na którą rzeczywiście miał wpływ kartel w EOG, prowadziłaby w rezultacie do nałożenia grzywny bez realnego związku z zakresem działania tego kartelu na tym terytorium (zob. analogicznie ww. w pkt 217 wyrok Team Relocations i in./Komisja, pkt 77; ww. w pkt 30 wyrok Guardian Industries i Guardian Europe/Komisja, pkt 58; ww. w pkt 213 wyrok LG Display i LG Display Taiwan/Komisja, pkt 54).
- 227 W szczególności, jak Komisja słusznie stwierdziła w motywie 1022 zaskarżonej decyzji i wbrew argumentom skarżącej, nieuwzględnienie wartości tej sprzedaży sprowadzałoby się nieuchronnie do bezzasadnego uprzywilejowania zintegrowanych pionowo przedsiębiorstw, które – tak jak MTPD – montowały znaczącą część produktów będących przedmiotem naruszenia w swoich zakładach produkcyjnych położonych poza EOG, umożliwiając im uniknięcie kary proporcjonalnej do ich znaczenia na rynku tych produktów i do szkodliwości ich zachowania dla konkurencji w EOG.
- 228 W konsekwencji Komisja nie naruszyła swych wytycznych z 2006 r., uwzględniając sprzedaż bezpośrednią w EOG w ramach produktów przetworzonych w celu obliczenia kwoty grzywny nałożonej na MTPD na zasadzie odpowiedzialności solidarnej ponoszonej wspólnie ze skarżącą i Panasonikiem.
- 229 W czwartej kolejności skarżąca twierdzi, że Komisja odeszła od pkt 25 wytycznych z 2006 r. bez obiektywnego uzasadnienia zgodnego z zasadą równego traktowania, wykorzystując konkretną wartość sprzedaży do obliczenia dodatkowej kwoty zawartej w podstawowej kwocie grzywny nałożonej na nią (zob. pkt 22 powyżej) w charakterze spółki dominującej MTPD.
- 230 Należy zaznaczyć, że w ramach tej argumentacji skarżąca zmierza do podważenia metody użytej przez Komisję do obliczenia kwoty grzywny, którą nałożyła na nią z tytułu jej bezpośredniego udziału w kartelu CPT przed utworzeniem MTPD, w zakresie w jakim przyjęła w celu obliczenia kwoty dodatkowej, oprócz wartości jej własnej sprzedaży, część wartości sprzedaży wspólnego przedsiębiorstwa. Jak Komisja wyjaśniła w przypisie nr 1972 do motywu 1055 zaskarżonej decyzji, oznacza to, że nie miała miejsca odpowiedzialność solidarna spółek dominujących za kwoty dodatkowe. Ponadto z motywu 1076 tej decyzji wynika, że podczas gdy odrębne kwoty dodatkowe zostały nałożone na Panasonica i na skarżącą, żadna kwota dodatkowa nie została nałożona na MTPD.
- 231 Z uwagi na stwierdzenie nieważności art. 1 ust. 2 lit. d) i art. 2 ust. 2 lit. g) zaskarżonej decyzji argumentacja skarżącej w tym zakresie powinna zostać oddalona jako nieistotna dla sprawy.
- 232 Wynika stąd, że w każdym razie nie zachodzi potrzeba zajęcia stanowiska w kwestii zasadności argumentacji dotyczącej rzekomego naruszenia prawa do obrony, opartej na twierdzeniu, że skarżąca nie miała dostępu do danych przekazanych przez Panasonica na rachunek MTPD w odniesieniu do ustalenia kwoty dodatkowej.
- 233 W tych okolicznościach Sąd stwierdza, że żaden inny powód związany z argumentacją skarżącej przedstawioną na poparcie niniejszej części nie pozwala uznać, że kwoty grzywien są nieodpowiednie, zważywszy po pierwsze na wagę i czas trwania naruszenia popełnionego przez skarżącą, a po drugie na konieczność nałożenia na nią grzywien, których kwota zapewni skutek odstraszający.
- 234 Sąd uważa ponadto, że żadna okoliczność o charakterze bezwzględnej przeszkody procesowej, którą ma on obowiązek rozpatrzyć z urzędu (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 8 grudnia 2011 r., KME Germany i in./Komisja, C-272/09 P, Zb.Orz. s. I-12789, pkt 131), nie uzasadnia tego, by skorzystał on ze swej kompetencji o charakterze reformatoryjnym celem uchylecia grzywny.

235 W konsekwencji zgodnie z żądaniami omówionymi w pkt 146–148 powyżej druga część zarzutu podniesionego na poparcie czwartego żądania zmierzającego do obniżenia kwoty grzywny nałożonej na skarżącą z tytułu jej udziału w naruszeniu za pośrednictwem MTPD winna zostać uwzględniona jedynie w zakresie, w jakim skarżąca zmierza do skorzystania z obniżenia kwoty grzywny, która została na nią nałożona na zasadzie odpowiedzialności solidarnej wspólnie z Panasonic i MTPD, stwierdzonego w ww. w pkt 147 wyroku Panasonic i MT Picture Display/Komisja, który ustalił kwotę tej grzywny na 82 826 000 EUR. W pozostałym zakresie wniosek o uchylenie grzywny lub obniżenie jej kwoty zostaje oddalony.

W przedmiocie kosztów

236 Zgodnie z art. 134 § 3 regulaminu postępowania przed Sądem w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań każdej ze stron, każda z nich pokrywa własne koszty.

237 Zważywszy, że w niniejszej sprawie żądania skarżącej zostały uznane za częściowo zasadne, należy obciążyć każdą ze stron własnymi kosztami.

Z powyższych względów

SĄD (trzecia izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Stwierdza się częściową nieważność art. 1 ust. 2 lit. d) decyzji Komisji C(2012) 8839 final z dnia 5 grudnia 2012 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 101 TFUE i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/39.437 – Kineskopy do telewizorów i monitorów komputerowych) w zakresie, w jakim Komisja stwierdza w nim, że Toshiba Corp. uczestniczyła w światowym kartelu na rynku kineskopów do telewizorów kolorowych w okresie od dnia 16 maja 2000 r. do dnia 31 marca 2003 r.**
- 2) **Stwierdza się nieważność art. 2 ust. 2 lit. g) tej decyzji w zakresie, w jakim Komisja nakłada w nim na Toshiba grzywnę w wysokości 28 048 000 EUR z tytułu jej bezpośredniego udziału w światowym kartelu na rynku kineskopów do telewizorów kolorowych.**
- 3) **Kwota grzywny nałożonej na Toshiba w art. 2 ust. 2 lit. h) omawianej decyzji na zasadzie odpowiedzialności solidarnej ponoszonej wspólnie z Panasonic Corp. i MT Picture Display Co. Ltd zostaje ustalona na 82 826 000 EUR.**
- 4) **W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona.**
- 5) **Każda ze stron pokrywa własne koszty.**

Papasavvas

Forwood

Bieliūnas

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 9 września 2015 r.

Podpisy

Spis treści

Okoliczności powstania sporu	2
Skarżąca i odnośny produkt	2
Postępowanie administracyjne	2
Zaskarżona decyzja	3
Przebieg postępowania i żądania stron	6
Co do prawa	8
W przedmiocie żądań głównych zmierzających do stwierdzenia częściowej nieważności zaskarżonej decyzji	8
W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji, jako że Komisja stwierdziła w niej, iż skarżąca była odpowiedzialna za naruszenie popełnione w okresie od dnia 16 maja 2000 r. do dnia 11 kwietnia 2002 r.	8
W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji, jako że Komisja stwierdza w niej, iż skarżąca była odpowiedzialna za naruszenie popełnione w okresie od dnia 12 kwietnia 2002 r. do dnia 31 marca 2003 r.	14
W przedmiocie zarzutu czwartego, opartego na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji, jako że Komisja stwierdza w niej, iż skarżąca była odpowiedzialna solidarnie za uczestnictwo MTPD w naruszeniu popełnionym w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.	16
– W przedmiocie części drugiej	16
– W przedmiocie części pierwszej	22
– W przedmiocie części trzeciej	22
W przedmiocie zarzutu trzeciego, opartego na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji, jako że Komisja stwierdza w niej, iż skarżąca była odpowiedzialna za naruszenie popełnione w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.	23
W przedmiocie zarzutu piątego, podniesionego pomocniczo, opartego na błędzie zawartym w zaskarżonej decyzji, ponieważ Komisja stwierdziła w niej, że MTPD była odpowiedzialna za udział w naruszeniu popełnionym w okresie od dnia 1 kwietnia 2003 r. do dnia 12 czerwca 2006 r.	24
– W przedmiocie części pierwszej	25
– W przedmiocie części drugiej	26
W przedmiocie żądań, przedstawionych pomocniczo, zmierzających do uchylenia lub obniżenia kwoty grzywny	30
W przedmiocie kosztów	39